

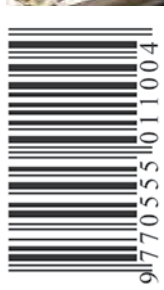
ПРАВОСЛАВЉЕ

НОВИНЕ СРПСКЕ ПАТРИЈАРШИЈЕ

pravoslavljje.srb : www.pravoslavljje.rs

Број 1156 Цена 90 динара 2,5 КМ 15. мај 2015. године Излази 1. и 15. у месецу

ISSN 0555-0114

Званични приједи

Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј примио је, 5. маја 2015. године, у Патријаршији српској у Београду новоизабраног председника Српске академије наука и уметности академика Владимира Костића.

Пријему су присуствовали и новоизабрани потпредседници академици Љубомир Максимовић и Зоран Поповић, као и генерални секретар академик Марко Анђелковић и академик Димитрије Стефановић, досадашњи генерални секретар. У разговору је учествовао и г. Будимир Лончар, управник послова САНУ.

Патријарх српски Иринеј примио је 7. маја у посету високе представнике Евангеличке цркве у Немачкој – прелата Покрајинске цркве у Виртембергу Манфреда Вагнера и пречасног Димитрија Ариона, извршног секретара Комитета за доделу стипендија при хуманитарној организацији „Хлеб за свет“ са седиштем у Берлину.

Пријему су присуствовали протојереј-ставрофор др Драгомир Сандо, професор ПФФ Универзитета у Београду, др Владан Таталовић, као и уредници Информативне службе СПЦ јереј Владимир Вранић и протођакон Радомир Ракић. Разговори су се односили на могућност стипендирања наших теолога постдипломаца на евангеличким факултетима у Немачкој.

На Ђурђевдан

Патријарх српски Иринеј служио је Св. Арх. Литургију на празник Светог великомученика Георгија – Ђурђевдан у цркви посвећеној овом Божијем угоднику на Бановом брду.

После причешћа верних, литије и ломљења славског колача, уследио је свечани програм малишана који похађају вртић при овом светом храму.

У Амбасади Руске Федерације

Српски ветерани Другог светског рата одликовани су Јубиларном медаљом Руске Федерације поводом 70 година од победе над фашизмом, а у име председника Русије Владимира Путина одликовања им је лично уручио амбасадор Русије у Србији Александар Чепурин.

Свечаном пријему, који су заједнички организовале амбасаде Руске Федерације, Белорусије и Азербејџана, присуствовали су Патријарх српски Иринеј, председник Србије Томислав Николић, министри у Влади Србије, председница Народне скупштине Маја Гојковић, начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић, представници верских заједница, представници дипломатског кора, познате личности из света културе, совјетски ветерани Другог светског рата...

Одликовани Славко Анђелић из Београда и Миладин Марић из Лознице само су двојица од 70-ак српских ветерана који су добили медаљу Руске Федерације.

је због учешћа у ратним дејствима заједно са Црвеном армијом за ослобођење своје земље.

Амбасадор Руске Федерације уручио је и Спомен-медаљу поводом 70 година од победе у Великом отаџбинском рату 1941–1945. Савезу удружења бораца Народноослободилачког рата (СУБНОР), коју је примио председник те организације Душан Чукић, преноси Танјуг.

Фото: <http://www.politika.rs>

Чепурин је истакао да су челична воља наших народа, њихова вера и неустрашивост спасле Европу и свет од ропства, а читаве народе од потпуног уништења. Посебно је захвалио Србији и њеним грађанима, које је назвао српском браћом, што се старају о споменицима и гробовима црвеноармејца погинулих у борби за слободу.

Извор: <http://www.rts.rs>

У Недељу Мироносица

Патријарх Иринеј служио је Св. Арх. Литургију у Недељу Мироносица у Цркви Св. великомученика Трифуна на Топчидерском гробљу у Београду и осветио новоизграђени конак крај овог храма, који нема парохују. Братство храма, предвођено старешином протојерејем-ставрофором Дејаном Дејановићем и многобројним приложницима, успело је да оствари подвиг – за само годину и по дана да изгради велелепни црквени дом.

На Марковдан

На празник Св. Ап. Марка Патријарх Српски служио је Св. Литургију у београдској цркви посвећеној овом јеванђелисту уз

саслуживње свештенства АЕМ и свештеника руске Цркве Св. Тројице на Ташмајдану.

Слава Спомен-храма Светог Саве

У недељу, 10. маја 2015. г., Св. Арх. Литургијом у Спомен-храму Св. Саве на Врачару начествовао је Патријарх Иринеј уз саслужење П.

Г. епископа аустралијско-новозеландског Иринеја и топличког Арсенија, са свештенством АЕМ поводом обележавања празника Спаљивања моштију Св. Саве. Литургијском сабрању је присуствовао и умировљени Епископ захумско-херцеговачки Атанасије.

ПРАВОСЛАВЉЕ 1156

2

Активности Патријарха

4

Посета Патријарха
српског Иринеја Мађарској

5

Мучеништво не може бити
заборављено нити остати нечујно

6

Стрмоглав монаха Артемија
расколника и његове секте

10

Злочиначка операција „Бљесак“

11

Разговор са Гораном
Радовановићем, редитељем
Истина, правда за све и слобода
су наша нада

Разговарала Славица Лазић

14

Бог све држи у руци

16

Живот Будућег века по учењу
Св. Исака Сиријског (2. део)
Љубав Божија која се открива
у последњим судбинама света

20

Сукоб у Антиохији
(Гал. 2, 11–14) (други део)

22

Литургијски семинар
у манастиру Буково

Никола Јоцић

24

Свештеномученици Александар
Висљански и Данило Алферов

26

Како нас је видео А. Рајс (30)
Француска нас воли

Анђоније Ђурић

28

Поруке „столетних“ текстова

Живорад Јанковић

30

Државно-верски дијалог
Србије и Индонезије
др Александар Раковић

32

Петријин ореол
др Ксенија Кончаревић

34

Живимо заједно са Богом у срцу
Јована Симоновић

36

Развој интелигенције
Саша Велимир

39

Свет књиге

40

Наука, уметност, култура...

42

Кроз хришћански свет

44

Из живота Цркве

На насловној страни:

Стари манастир Светог Василија
– Хрусија (Света Гора)

Фото: Ђакон Драган С. Танасијевић

„Православље – новине Српске Патријаршије“ излазе са благословом Његове Светости Патријарха српског Иринеја. Издаје Информативно-издавачка установа Светог Архијерејског Синода Српске Православне Цркве. Први број „Православља“ изашао је 15. априла 1967. године.

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР:

Члан Св. Арх. Синода задужен за надзор над радом
Информативно-издавачке установе Св. Арх. Синода СПЦ
Митрополит црногорско-приморски др АмфилохијеГлавни и одговорни уредник
Презвитер др Александар ЂаковацОперативни уредник
Срећко ПетровићСекретар редакције
Снежана КруничковићФотограф
Ђакон Драган С. ТанасијевићЛектор и коректор
Ђорђе ОстојићЧланови редакције
Презвитер др Оливер Суботић,
Сања Лубардић, Славица ЛазићИзлази сваког првог и петнаестог у месецу, за јануар
и август двобој. Годишња претплата за нашу земљу је 1700
динара, полугодишња 850. Појединачни примерак 90 динара.
Претплата за нашу земљу може се уплатити на благајни Српске
Патријаршије, Краља Петра 5 или на текући рачун.Уплате не слати поштанском упутницом!
Не слати девизне чекове!Годишња претплата за иностранство:
Обична поштом је 70 USD, 70 CAD, 75 AUD, 45 EUR, 35GBP;
авионом: 90 USD, 90 CAD, 100 AUD, 60 EUR, 45 GBP.Информативна служба:
Текући рачун динарски број:
145-4721-71 Марфин банка
Далматинска 22 Београд
Текући рачун девизни број:
Intermediary Deutsche Bank GmbH,
Frankfurt/M (BIC DEUTDE33)
Account with inst: 935-9522-10
Marfin bank AD, Beograd (BIC LIKRSBG)
Beneficiary: RS3514500708000135615
Informativno Izdavska Ustanova Srpske Pravoslavne Crkve,
Kralja Petra 5, Beograd
Charges: For the account of ordering customerТелефони:
Редакција: +381 11 30-25-116
Маркетинг: +381 11 30-25-113
Претплата: +381 11 30-25-103, 30-25-113, 064 17-83-786
e-mail: pravoslavije@spc.rs – редакција
pretplata@spc.rs – претплатаРукописи и фотографије се не враћају. Текстови достављени
редакцији „Православља“ подлежу анонимној рецензији. Текстови и
прилози објављени у „Православљу“ представљају ставове аутора.Сва права задржана. Свако прештампавање, копирање,
умножавање, објављивање и дистрибуирање целих или делова
ових новина или чланака објављених у њима забрањено је и
представља повреду ауторског права и кривично дело.

Дизајн: Соба.рс

Графичка припрема: Срећко Петровић

Штампа: „Политика“ А. Д.

Дистрибутер: „Polydor“ д.о.о.,
Ломина 11/5/9, 32300 Горњи Милановац
тел/факс: 052/717-322, 011/2461-138CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
271.222 (497.11)ISSN 0555-0114 = Православље
COBISS.SR-ID 16399106Православље се штампа уз помоћ Управе
за сарадњу с Црквама и верским заједницама
Владе Републике СрбијеГрафичка припрема овог, 1155. броја Православља, завршена
је у понедељак, 11. маја 2015. године у 8.00 часова, када је
у штампу предат овај број новина Српске Патријаршије.

У Епархији будимској

Посета Патријарха српског Иринеја Мађарској

Патријарх српски Иринеј посетио је Епархију будимску, где је у цркви у Печују служио Свету Литургију, након које је истакао да је српска заједница у Мађарској духовни мост између два народа и две вере.

По доласку Патријарха Иринеја у Печуј, у новосаграђеном храму посвећеном Светим Андронику и Јунији служена је свечана докосолигија. Велики број Срба из целе Мађарске и околних земаља окупио се да би поздравио свог духовног оца, који је први пут дошао у канонску посету Епархији будимској. На дан када наша Црква прославља Светог Николаја Охридског и Жичког, (3. маја 2015) Његова Светост је освештао Храм Светих Андроника и Јуније, положивши у Часну трпезу мошти Светих мученика момишићких, поручивши српској заједници у Мађарској да негује хришћанске вредности и културу живљења. Потом је Његова Светост служио Свету Архијерејску Литургију уз саслужење Епископа Ђуле Силуана (Румунска Православна Црква) и домаћина Епископа будимског Лукијана (Пантелића), као и свег свештенства и монаштва Епархије будимске. На Светој Литургији, по благослову Патријарха Српског, печујски ђакон Андраш Штријк рукопроизведен је у чин протођакона, а парох печујски Милан Ерић је награђен правом ношења црвеног појаса. Литургији су присуствовали

У својој архипастирској беседи Његова Светост Патријарх српски Иринеј је истакао да је наша заједница у Мађарској духовни мост између два народа и две вере, те охрабрио српску заједницу да негује хришћанске вредности и културу живљења.

многобројни политички представници и представници из области културе.

По завршетку Свете Литургије, Епископ будимски Лукијан обратио се речима добродошлице Његовој Светости и на мађарском језику поздравио присутне представнике власти Мађарске, Жупаније Барање и града Печуја.

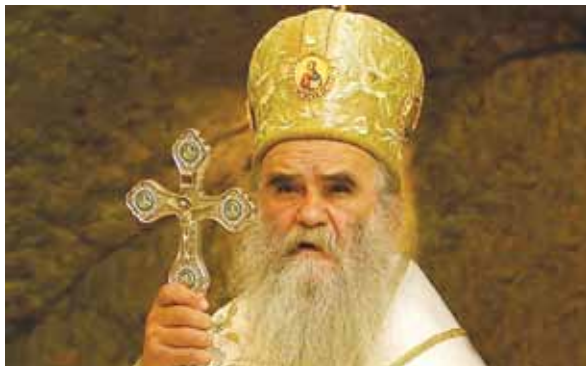
Испред храма присутнима су се обратили представници власти Мађарске, Србије и Војводине, који су захвалили Патријарху српском Иринеју за долазак и љубав коју је показао приликом посете. Црква није могла да прими све вернике, те су многи чекали испред цркве да би узели благослов од Његове Светости.

Патријарх српски Иринеј је потом обишао град Печуј и посетио ранохришћанске светиње, а на молбу бискупа печујског посетио је и римокатоличку катедралу.

Велика захвалност за изградњу и уређење храма у Печују припада Влади Мађарске, а за уређење Духовног центра и Музеја, који је исти дан свечано отворен, побринули су се власти Републике Србије и АП Војводина.

Приредила О. С.

У Митрополији црногорско-приморској

Мучеништво не може бити заборављено нити остати нечујно

Архиепископ цетињски и Митрополит црногорско-приморски Амфилохије рекао је 2. маја 2015. године у манастиру Савина да је недавно проглашење ратног злочинца Хашима Тачија и албанског премијера Едија Раме за почасне грађане Улциња почетак припајања дјелова Црне Горе тзв. Великој Албанији.

Архиепископ цетињски и Митрополит црногорско-приморски Амфилохије рекао је 2. маја 2015. године у манастиру Савина да је недавно проглашење ратног злочинца Хашима Тачија и албанског премијера Едија Раме за почасне грађане Улциња почетак припајања дјелова Црне Горе тзв. Великој Албанији.

Владика је то рекао поводом тридесете годишњице страдања Ђорђа Мартиновића, косметског Србина кога су албански терористи 1. маја 1985. мучки убили. „Његовим страдањем започело је набијање на колац Косова и Метохије, страдање које и данас траје“, казао је Митрополит Амфилохије.

Владика је указао на континуитет нацифашистичког, комунистичког и НАТО насиља над Косовом и Метохијом, од 1941. године до наших дана. „Пред нашим очима, уз сарадњу савремених моћника и тирана, у чијем тиранству први пут у историји учествује и власт ове државе, која је на жалост признала независност КиМ, дешава се и наставља велико насиље и несрећа на Косову и Метохији“, казао је Високопреосвећени.

Владика је казао да је недавно упутио писмо предсједнику Владе Црне Горе Милу Ђукановићу у којем га је извјестио о страшној судбини и страдању једне избјегличке породице из Метохије, ко-

„Туга је и жалост да је савремена црногорска власт признала независно Косово и Метохију, ту тиранију, прихватила бомбардовање и насиље над Косовом и Метохијом, као и прогон многобројних сународника који су с Косова и Метохије поново прогнани у Црну Гору“, рекао је Митрополит Амфилохије.

ја је поријеклом из Васојевића, а која више нема услова да преживи у Црној Гори и која се спрема на избеглички живот у иностранству. „Тај косметски страдалник ми се у писму пожалио да су му недавно претукли супругу само због тога што је обукла мајицу на којој је писало Србија. Оца те жене су убили Шиптари, брата су јој убили, сестре и њу су силовали“, рекао је Митрополит Амфилохије и додао да је копију тога писма, уз своје пропратно писмо, упутио Милу Ђукановићу, те да од њега очекује одговор.

Приредила О. С.

Извор: Митрополија црногорско-приморска

Стрмоглав монаха Артемија расколника и његове секте

Епископ умировљени захумско-херцеговачки Атанасије

Биографија: Марко – Артемије Радосављевић, рођен 15. 1. 1935, у селу Лелићу више Ваљева; завршио Београдску богословију 1958; служио 2 године војску; на препоруку Еп. Јована Шабачковаљевског изабрао монаштво и замонашен од Оца Јустина у Ман. Ђелије на Аранђеловдан 1960; затим рукоположен за ђакона; до 1964. г. завршио Богословски факултет у Београду; потом био професор у Богословији у Ман. Крки 1964–68; потом је ту службу, уз сагласност Синода, напустио и отишао у Париз, но како Далматински Еп. Стефан није дао сагласност за одлазак, буде од њега стављен под забрану свештенослужења. Убрзо из Париза пређе у Атину и, на препоруку јером. Амфилохија и Атанасија, прими га за свог клирика Митрополит Атички Никодим и постави га, са платом, да служи у женском Манастиру Св. Тројице Коропи крај Атине, одакле је спремио докторат, на грчком, уз нашу помоћ, штампао га 1975. г. и успешно одбранио (*Тајна сјасења ђо Св. Максиму Исидороведнику*). Од тада ништа озбиљније није написао, осим неколико превода Св. Максима (користећи се углавном руским; превео је како-тако Велики Канон и Страстну Седмицу), изузев краћих текстова с „догматским претензијама“, објављених у покренутом часопису *Св. Кнез Лазар*, где је окупио мању групу „ревнитеља Православља“, уско зилотског карактера (нпр. његов текст о Исповести, са преко 160 питања, копирајући језуитске обрасце; текст о Посту, налажући против Канона „пост у суботу“!).

Целу годину 1977–78. провео је као стипендиста на језуитском

„Ostkirchliches Institut Regensburg“, код познатог унијопротестера Алберта Рауха, мада је и мимо тога стекао језуитско-папски менталитет, који се огледа и у схватању „неизгладивости свештенства“ (*character indellibilis*). Године 1977–78. био је професор у Призренској богословији (где га је, договорно са Еп. Стефаном примио Еп. Павле, да се не би враћао у Крку, коју је самовољно напустио). После само једну годину (а имао је наставничког дара) отишао је ван Космета у Ман. Црну Реку, где је остао 1978–91, одакле га је Еп. Павле предложио Сабору за Епископа; 23. јуна 1991. г. буде изабран, хиротонисан и устоличен за Епископа Рашко-Призренског у Призрену. Из Призрена је, услед НАТО-окупације и шиптарског насиља 1999. г. и нарочито Погрома над Србима 2004. г, прешао са седиштем у Манастир Грачаницу и ту је надаље остао за стално.

Овде су почеци Артемијевог неувислог „зилотизма“ и маније против екуменизма, за коју „јерес“ је почео да оптужује читаву Светосавску Цркву Српску, па и свог Епископа, затим и Патријарха Свјатјејшег Павла. (Кад сам му нешто касније доставио превод *Свешћени Канони Цркве* и рукопис Св. Аве Јустина *Зайиси о Екуменизму*, где овај нови Свети Отац Цркве јасно износи Православни Богочовечански Икуменизам, на супрот лажних екуменизама римоцентричног и женевског, Артемије се никада није на то ни осврнуо; слушао је само своје суфлере, медиокритете у Православном богословљу и клеветнике свих и свега што није „по слици и прилици“ њиховој и новог им идола „Аве

Артемија“. Говорили су он и они: „Један је Артемије!“ Овај култ личности прати га, нажалост, и до данас и одводи га у све дубљи раскол са читавом Српском и Православном Црквом у васељени. Већ од године 2002. па надаље Патријарх Павле је пророчки говорио Еп. Жичком +Хризостому: „Овај ће нам Брат отићи у раскол!“

Артемије је првих десетак година доста добро радио у Епархији на Косову и Метохији (и то смо као Комисија и написали у ширем *Извештају* Сабору маја 2006. г.). Учествовао је у обнови црквеног и богослужбеног живота, без прозивања тзв. умишљеног код псевдозилота „новотарства“. (У јесен 1992. г. заједнички смо, са још Епископа и његовим свештенством, на Дечанском извору започели Божанску Литургију, осветили воду и крстили 900 одраслих дотада некрштених људи и деце са КиМ, и потом у литији на Малом Входу ушли и Дечански Храм Св. Спаса, миропомазали новокрштене и наставили Св. Литургију и Причешће свих присутних. Зашто Артемије то заборавља?). Нажалост, са довођењем Симеона Виловског, претенциозног а медиокритетског незналицу у свему, осим у „прању новца“ (пример „Атос“ и „Раде Неимар“) и постављањем за првог, и јединог, у ствари свемоћног човека у Епархији, убрзо је почињено низ канонских и материјално-финансијских преступа на КиМ, због чега је Свети Синод 2006. г. послао своју вишечлану Комисију да испита рад Еп. Артемија и тзв. грађевинског му предузећа „Раде Неимар“, на челу које „бизнис групе“ је био С. Виловски и његов брат, и кум им Суботички, па је Синодска

Комисија, и поред Артемијевог и Симеоновог ометања њеног рада, о свему поднела Сабору вишеструке реферате, о канонским и финансијским преступима обојице њих. Посебно је избио на видело акт организованог терора: пуцања из ватреног оружја на секретара КМ Епархије о. Срђана Станковића, због писменог достављања Артемију Симеонових марифетлука по Епархији. Пуцање је било организовано „с циљем застрашивања“, а претворило се у буквални покушај атентата на о. Срђана и његову сугрупу са двоје малолетне деце у колима код Звечана, на Ђурђевдан 2006. г. Овај страшни мафијашки акт није био без знања Еп. Артемија, јер је исто вече он изјавио: „Једно је сигурно, да су пуцали Шиптари.“ Убрзо су ухваћени двојица потплаћених Срба, од којих је један затим и осуђен „за покушај атентата“ на 2 г. затвора, али је убрзо побегао са Косова. У организовању овог мафијашког акта, познатог само у гангстерским мафијама Запада, али не у Цркви Христа Спаситеља, учествовао је и врло сумњиви по много чему Коља Маљм, Рус, плаћени фотограф Артемијев

(кога је он потом сместио у за свој новац купљену приватну кућу у Сремчици код Београда).

На вишеструки реферат Синодске Комисије, Сабор је, маја 2006, донео одлуку: да Еп. Артемије одмах распусти тзв. компанију „Раде Неимар“, а Симеоноа одмах стави под суд, и да свој однос са Синодом, Епископима и својим Клиром и народом у Епархији поврати у канонски ред и пастирски однос. Артемије је ту Саборску одлуку из 2006. г. просто напросто изиграо; само је „Рада Неимара“ преименовао, а С. Виловског није ставио под Црквени суд, нити је свој однос са Клиром, Народом и Манастиром Дечанима у било чему по-

правио. Ускоро је дошао на тапет и његов конфликт са Патријархом и Синодом око тзв. *Меморандума* за обнову 2004. г. порушених Светиња, који је он био потписао, па кад није добио новац на руке, кренуо је у бојкот те обнове, а Патријарх и Синод су тај посао, важан за очување страдалог Српског Народа на КиМ, поверили Викарном Епископу Теодосију, због чега су Артемије и Виловски кренули буквално у прогон и изгон из Дечана и са Косова Епископа Теодосија. Но Св. Синод је то спречио, а Еп. Теодосије је успео да већи број новопорушених Светиња на КиМ обнови. Артемије је искористио и болест Патријарха Павла и дуже лежање у болници, и наставио свој „аутокефални“ папско-феудални однос и у својој Мученичкој Епархији и са од Синода слатим другим Епископима Српске Цркве да помогну страдалном Косову. (О свему томе постоји опширна документација,

Артемије је искористио и болест Патријарха Павла и дуже лежање у болници, и наставио свој „аутокефални“ папско-феудални однос и у својој Мученичкој Епархији и са од Синода слатим другим Епископима Српске Цркве да помогну страдалном Косову. О свему томе постоји опширна документација, коју је Синод у 12 досијеа презентирао Св. Сабору, маја 2010. г., кад је и обављено суђење, и донета пресуда његовог свргавања с положаја Епархијског Архијереја, што је Артемије затим, директно лажући, окарактерисао флоскулом: „мене нису ни судили, ни осудили“, и ту клевету је ширио и по сестринској Грчкој и шире.

коју је Синод у 12 досијеа презентирао Св. Сабору, маја 2010. г., кад је и обављено суђење, и донета пресуда његовог свргавања с положаја Епархијског Архијереја, што је Артемије затим, директно лажући, окарактерисао флоскулом: „мене нису ни судили, ни осудили“, и ту клевету је ширио и по сестринској Грчкој и шире. У томе је учествовао и одбегли у Грчку Симеон).

Монах Артемије Радосављевић, до 2010. г. Епископ Рашко-призренски и Косовско-метохијски, од 11. фебруара те године суспендован је са Епархије и на мајском Сабору канонски осуђен и смењен са тог положаја и умировљен, са

дозволом да као Епископ живи и служи у Манастиру Шишатовцу у Сремској Епархији, што је све прихватио и потписао, и у Шишатовцу се настанио. Изненада, пак, 13. септембра исте године, најпре у штампи, а затим и у писму Светом Синоду изјављује: „да се више неће повиновати ранијим, а ни будућим одлукама“ Српске Цркве. Синод га је тада ставио под забрану свештенодејства, а Сабор је, на своме новембарском заседању изабрао за новог Епископа у Призрену – Грачаници дотадашњег Викарног Епископа Теодосија. На то је Артемије, као разбојник и побуњеник, реаговао бруталним ноћним упадом и накратко заузимањем два Манастира на северу Рашкопризренске Епархије (Девине Воде код Звечана и Дубоки Поток код Зубиног Потока), због чега буде саборски рашчињен 19. новембра 2010. г.

Отада се несрећник коначно одметнуо у раскол, са групом од 38 монаха и 12 монахиња, који су претходно, уз Артемијеву подршку, самовољно напустили Рашкопризренску Епархију, због чега су редовним Црквеним судовима сви рашчињени, који су били у

свештеном чину, а сви остали подвргнути канонским епитимијама. Главни вођа свега тога, фамозни протосинђел Симеон Виловски, кукавички је побегао тајно ноћу, 13–14. фебруара 2010. г., у Солун (са манастирским колима и ко зна колико Епархијског новца; мада су он и Артемије већ имали позамашне суме, око 12 милиона долара, у Националној банци Грчке у Солуну, као и сличну суму у еврима у Комерцијалној банци у Србији – све то од новца Косовске сиротиње, који је народ из земље и Дијаспоре слао за страдални Народ и Светиње на Косову и Метохији, а они себи присвајали, како је и Комисија Св. Синода устано-

вила). Затим је судским поступком тражено од Грчке Симеоново изручење Србији, и прва одлука грчког суда била је да се исти изручи, али је тада Артемије хитно отишао у Атину и преко разноразних веза (ако не и новца), успео да Апелациони суд Грчке промени одлуку и Симеона „оправда“, јер, по Артемијевом лажном сведочењу, Симеон је „невин“, а у Србији је прогањан „из верских разлога – као *антиекумениста*!“ – што је ноторна лаж, јер у Србији нико није гоњен ни као „екумениста“ ни као „антиекумениста“. То је само психопатска опсесија Артемија и секте Артемијеваца да су „прогоњени“.

Усталом, 4 су *слојана* којима оперише и манипулише свест и савест, ако је имају, ове расколничке парасинагоге (у штампи, јавно и тајно, застрашујући слабе и незнамене људе), а то су: *Мондијализам, Глобализам, Екуменизам и Пайизам*! (О томе је Артемије говорио дословно у Северној Митровици пред само смењивање са Епархије). Просто питање, које се овде сваком Православном Србину и уопште Хришћанину намеће, јесте: Да ли тај псевдозилот и „православни фундаменталиста“ мисли да тиме проповеда Јеванђеље Христа Спаситеља, или оваквим слоганима „продаје маглу“ по разноразним антицрквеним сајтовима, градећи мегаломанску идеју о себи као „једином борцу за веру“, једином „чувару Православља“, једином „браниоцу Косова и Метохије“ итд. На ово још он додаје и клевету да су: „моји противници“, тј. Јерарси Српске Цркве и богослови, „издали Светосавље“ и „продали Косово“! Одговор на те клевете је контрапитање: „Колико је пута Артемије био у Америци?“ И шта је постигао (а огроман новац на то потрошио: 700 хиљада долара)? Што он није одбранио Косово? – него је кукавички побегао „у егзил“?! Управо у време његовог епископовања догодило се све на Косову: НАТО окупација КосМета, шиптарски над Србима Погром 2004. г. и затим њихово

Артемије је већ одавно човек секташког менталитета. Опседнут личном мегаломанијом, он, иако канонски лишен Епископства и Епархије, себе је прогласио за „доживотног Епископа Рашкопризренског у егзилу“! и његову секту за „Епархију КМ у егзилу“, а самозване групе монаха, монахиња, смућених верника и сличних људи збијених са животног пута за – катакомбе! – мада зграде где живе и служе све друго су само не „катакомбе“.

фамозно „проглашење независности Косова“ 2008. г.

И још једно питање: Зашто он и његова секта све време дринују јадне вернике око себе причама о „доласку папе у Србију“, о „унијаћењу Срба“, о „промени календара“, итд. – кад од свега тога нема ништа, нити ће бити, осим подгревања њихове психотичне уплахирености и смутљивости у којој такви смутљивци лове у мутном.¹

Артемије је већ одавно човек секташког менталитета. Опседнут личном мегаломанијом, он, иако канонски лишен Епископства и Епархије, себе је прогласио за „доживотног Епископа Рашкопризренског у егзилу“! и његову секту за „Епархију КМ у егзилу“, а самозване групе монаха, монахиња, смућених верника и сличних људи збијених са животног пута за – *катакомбе*! – мада зграде где живе и служе све друго су само не „катакомбе“. И откуда новац за све то? (Треба само видети њихове сајтове, скице, монтиране фотографије: како је „великомученик“ Артемије у римском Колосеуму са крстом у рукама, окружен са пар верника, а на њега јуриша „разјарени лав Сатанасије“! Или: Патријарх и Папа њему гиљотином одсецају главу, а ми около аплаудирамо! Кад су Светогорци видели те продукте болесне опседнутости самомученика, па још упоређеног са Распетим Христом – рекли су нам да је

по среди – човек психопата!² (Међу присталицама те секте већ кружи „Артемијево житије“, а од гроба му већ сада најављују чуда! Православна браћа Руси би рекли: „Према Свецу и тропар“!).

Неколико речи о Артемијевој небивалој у историји Цркве „секташкој Еклисиологији“. Схватање Цркве му је слично секти-јереси Монтаниста и уплахиреног јурдисте Тертулијана, који је напустио Цркву и прешао у ту зилотску секту, а онда и њу напустио и основао своју пара-секту „Тертулијаниста“. Има, нажалост, и других примера секти сличних Артемијевој. (Најсличнија му је секта псевдостарокалендарца Матеоса из Кератеје Атичке, који је сам рукоположио свог наследника, а „ђаволе изгонио“ тако што су испод њега стављали мачку, па онда уз повике је „изгонили“ из болесника!).

Оно што је свакоме иоле искусном црквеном човеку, благочестивом Православцу, одмах јасно код несрећног нам брата Артемија, то је: он је био некада Епископ, али је канонски и саборно **свргнут** и **рашчињен**, дакле нема ни Епархије ни Епископског чина ни благодати (осим што верује као папист „у

¹ Пада ми на памет Светогорска пригода прича: Два монаха ишли негде ван Свете Горе, и са њима неки хришћани и хришћанке. Код једног набујалог потока, један је монах пренео преко речице једну уплашену девојчицу, а онда му је успут други монах стално пребацивао: да је „носио женско на рукама“! На то му је овај одговорио: „Брате, ја сам девојку пренео преко воде, и оставио је тамо, а ти је све време носиш са собом!“

² Мене је тај „великомученички“ брат тужио грађанском суду „за клевете и лажи“: ово прво што сам тврдио да су његови полтрони организовали пуцање на секретара о. Срђана 2006. г., на Ђурђевдан увече, код Звечана, а ово друго да има „грдне паре“ присвојене од прилога Косовској сиротињи и народних кухиња. При истрази судија је био запањен патолошком опседнутошћу мога тужиоца, а он сам није смео да се појави на моје тражење суочења током истраге и саме расправе. Парницу је изгубио, и он и фатални му алтер его Симеон Вилевски, јер су ме обојица тужили (не Синоду, како лажу, него државном суду). Био сам припремио и сведоке и да доведем самог извршиоца неуспелог атентата. Артемије и Симеон су прошли некажњени, а оружјем нападнути о. Срђан је од Артемија протеран са Косова 2006. г.

*Он је био некада Епископ, али је канонски и саборно свргнут и рашчињен, дакле **нема ни Епархије ни Епископског чина ни благодати** (осим што верује као папист „у неизгладиви карактер“ свештенства!) за служење Божанствене Литургије, нити за рукополагање било кога, а понајмање Епископа, и то **сам самцат!** Где му је рудиментарна свест о **Православној саборности**?!*

неизгладиви карактер“ свештенства!) за служење Божанствене Литургије, нити за рукополагање било кога, а понајмање Епископа, и то сам самцат! Где му је рудиментарна свест о **Православној саборности**?! Он је, јеванђелски речено, „лопов и разбојник“, који „не улази на врата у тор овчији“ (Јн. 10, 1–2). Он, изгубивши Епархију Рашко-Призренску и Косово-Метохијску, просто напросто упада као разбојник у туђе Епископске Епархије, нарочито у светониколајевску Жичку и Шумадијску, служи безблагодатне службе са безблагодатним бившим му клирицима, или другима рашчињенима, „рукополаже“ или „монаши“ тзв. монахе или монахиње (његов рашчињени „игуман“ Николај још пре тога је разводио венчане брачне супруге, отимајући жене од законитих супруга, да их онда „замонаши“!). Сада је сам рашчињени „епископ“ Артемије „хиротонисао“ за „хоро-епископа“ рашчињенога „игумана“ Николаја (у недељу, 26. априла 2015) у дрвеној бараци, никада непризнатој ни освешеној као храм Божји у селу Лозници код Чачка, на имању искљученог из Цркве, канонском одлуком Епископа Жичког Хризостома, комедијанта „Милоја патријарха“ (донедавно ноторног комунисте, а сада болесно мегаломанског „ревнитеља“, притом ситношићарцијског трговчића и самохвалисавог „добротвора“ осиромашене у свему и с врха унесрећене „проевропске Србије“).

Смешно је до суза Артемијево „образложење“ (на сајту „Епархије у егзилу“ истог дана – ко ли му је само писао такав антиканонски и антицрквени галиматијас, јер он више, као оболео, није за тако што ни способан; ипак, неке му старе суфлере препознајемо) тога новог „канонског“ и пара-црквеног стр-

моглављења, и њега лично и читавете секте, која се хвали именом и слоганом: „Истина је једна – Владика Артемије“! Е вала, боље да је као такве нема! Јер једина Истина је само Христос! Не бих улазио у његово, чланкопишчево, тотално незнање Светих Канона и Канонског Предања Цркве Христове. То је опако и кварно а дилетантско „продавање магле“ незнавенима око њих. Па зар је Артемије толико заборава да се не сећа да је говорио „ја нећу стварати раскол“ ни „другу Цркву“? (монах Наум, *Новинар*, 4. 12. 2010). Или недавне му изјаве: „Нека ми врате чин (Епископа), па ћу отићи у пензију!“ То је поновио пред неколико братољубивих Отаца, браће, сестара који су га посетили у последњих пар година молећи га да „напише само једно писмо покајања“. Дакле, свестан је да он више није Епископ, и зато тражи да му се „врати чин“. Нажалост, и на сам помен покајања, луциферовски је одговарао: „**Ја немам зашто да се кајем**. Нека они траже покајање преда мном!“ (Један православно Грк је био, не тако давно, код једног чувеног гуруа на Непалској висоравни, па кад му је гуру говорио да „он нема греха, и не зна шта је то грех“, Хришћанин се хватао за главу и са сузама се присетио смиренних речи Светих подвижника Смиренога Христа Спаситеља: „Боље је и грешити па се кајати, него сматрати себе безгрешним“).

Не верујем да Артемије и његови суфлери (а нема их, изгледа, много, јер је себе окружио пирамидалном стражом, те му је уопште тешко и доћи – за мене неће ни да чује, но ја нећу престати да се за њега молим и палим свећу! Мада сматрам да га треба што пре искључити из Цркве, еда би га земљотрес, као овај сада у Непалу, потресао до геотектонских дубина окорелости); не верујем да

не знају он и они да Епископа рукополажу 3, или 2–3, Епископа, па дакле и Хороепископа, уз сагласност Митрополита. Кога Артемије има за Митрополита, или Патријарха? Кога ли он помиње на Литургијама? Није ваљда дотле с ума сишао или, псаламски речено, „залудио у мислима својим... па измишља оправдања за грехе“, да сматра да је он једини Епископ у читавом Православљу?! Или да не зна канонски темељ Цркве: да у једном граду буде само један Епископ; и да Епископ у другу Епархију не може ући ни служити без сагласности локалног Епископа? Или је он самосвој виртуелни епископ неке само њему познате имагинарне Цркве, којој Христос није Глава, ни Епископи по васељени наследници Апостола? Ако тобож брани „јединство вере“, он свакако нема „заједништво Духа Светога“, како исповедамо у Литургији пред Причешће, а без којег нема ни „јединства вере“. Црква Христова је Сабор Свете Тројице и Сабор са свима Светима. Где су ту Артемију самодовољном и „аутокефалном“ Свети Сава и Свети Николај и Свети Јустин?

У име кога он наступа као неки нови папа, „супер-епископ“ над свим Апостолским и Светосавским Епископијама? Ко ли му је сада па тај „старорашки“ Епископ, кад Рас и Рашка имају свога Епископа? А ко ли тек тај милојевски „Лознички“, у шта је гурнуо ионако смућеног и снобурног Николаја, који је до јуче говорио Јустину Жичком: „Кад Артемије умре, ми ћемо код тебе!“ – на што му је Јустин, некадашњи црноречки сабрат, одговорио: „Е па, Артемије не сме да умре ван Цркве, него да се врати у Цркву!“ Био је млади Јустин и код Артемија да га посети и замоли за то, али, по горком Пророку и Анђелима Божјим: „Лечисмо Вавилона – и не излечи се“ (Јер. 28, 9).

И овај горки текст је још један такав горак покушај.

*Недеља Раслабљеноћа,
Св. Николај Жички, 2015.*

+Еп. Ашанасије, Херцејовина

Двадесет година касније

Фотографије: <http://www.nspm.rs>

Злочиначка операција „Бљесак“

Током дводневне операције „Бљесак“, која је почела 1. маја 1995. године око пет сати ујутро артиљеријским нападом на Пакрац, хрватска војска преузела је контролу над САО Западном Славонијом која је до тада била у саставу Републике Српске Крајине (РСК).

Са намером етничког чишћења простора Западне Славоније око 16.000 припадника хрватских снага нападо је из више праваца мање од 4.000 припадника тадашње Војске Републике Српске Крајине. У време напада, подручје Западне Славоније било је под заштитом снага УН. За само 36 сати протерано је према педантним пописима Унпрофора, око 15.000 Срба (према неким српским изворима од 20.000 до 30.000), од чега се за све ове године вратило око хиљаду и по, углавном старачке популације. Команда Унпрофора потврдила је да је добила обавештење о почетку напада на Западну Славонију, у којем нису наведени разлози. Након почетка операције, јордански „плави шлемови“ су се повукли у своје базе, из којих су посматрали страдање људи које су били обавезни да заштите.

Хрватско Министарство унутрашњих послова саопштило је да је напад на Републику Српску Крајину само „полицијска операција“ којом се „жели осигурати безбједност путника на дијелу ауто-пута од Загреба до Липовца“, приписавши јој „локални карактер“.

Према извештају Хрватског хелсиншког одбора за људска права (ХХО), који је представљен 24. јула 2003, у акцији „Бљесак“ припадници хрватске војске убили су укупно 83 српска цивила. Од тог броја, њих 30 убијено је у напади на избегличке колоне, а 53 особа су убијене у својим кућама.

Душанка Којић из Окучана је била у Цркви Светог Марка у Београду и ове године, на помену жртвама акције „Бљесак“, међу којима је и њен муж: „Никада нисам пожелела да се вратим. Зашто? Па зато што, како да вам кажем, нема нама живота тамо. Они нас, да су хтели и желели тамо, не би ни отерали.“

Према подацима Документационо-информативног центра „Веритас“ из априла 2003, првих дана маја 1995. убијено је или нестало 283 Срба из Западне Славоније.

Ипак, и овога 1. маја, 20 година касније, док су се западнославонски Срби широм света поменима и парастосима, са свећама и цвећем, сећали својих мртвих и

силом напуштених имања, у Окучанима, некад главном центру те српске области, уз присуство државног врха Хрватске, славила се једна од најзначајнијих победа у грађанском рату у Хрватској названа „Бљесак“.

Међу убијенима су, у чему су сагласни и „Веритас“ и ХХО, и 22 српска цивила у селу Медари, укључујући 11 жена и троје деце. Међу њима је и седам чланова породице браће Вуковић: Ранко, супруга му Анђелија и њихова деца Горан (11) и Гордана (8), те Милутин и супруга му Цвијета и њихова ћерка Драгана (7). Осма жртва из ове породице је Зоран (25), син трећег брата Славка Вуковића, који је погинуо као српски војник на положају ван свог села.

Комисија за нестала лица Владе Србије је саопштила, у јулу прошле године, да су из регистрованих гробница на територији Републике Хрватске, у периоду 2001. до 2013. ексхумирани посмртни остаци 1.035 жртва српске националности страдалих у акцијама хрватске војске и полиције „Бљесак“ и „Олуја“.

Приредила О. Стојановић

Разговор са Гораном Радовановићем, редитељем

Истина, правда за све и слобода су наша нада

Разговарала Славица Лазих

Филм „Енклава“ је послао јасну поруку нашем напаћеном народу крај својих све проређенијих огњишта да га ми одавде, из Београда нисмо и никада нећемо заборавити, да их разумемо и да се свакога дана, упркос политичкој и медијској манипулацији са свих страна, питамо шта бисмо и ми данас били без њих, пред собом и пред светом. „Енклава“ носи поруку да су истина, правда за све и слобода коју у најчистијем значењу носе деца у свом срцу једина нада за српски и албански народ.

Филм „Енклава“ редитеља Горана Радовановића филмским језиком и симболиком духа времена носи исту поруку коју нам је оставио и Патријарх Павле „да вером у бесмртну душу не одричемо старање за своје историјско биће“. Дистрибуција филма кренула је из Звечана 17. марта на дан обележавања трагичног погрома Срба пре једанаест година и до данас се број гледалаца мери десетинама хиљада. „Енклава“ је наша спознаја стварног живота Срба на Косову који живе у малим енкавама, у ограниченем простору који строго контролишу међународне снаге а живот диктирају већински Албанци. Убедљивим филмским језиком испричана је истина о њиховом животу у коме се ништа није променило боље још од паљења конака Пећке патријаршије, зверског убиства Данила Милинчића и

„случаја“ Ђорђа Мартиновића, који је отворио све будуће случајеве српског мучеништва и страдања. Ограђени бодљикавим жицама, уз пламен петролејки, поред згаришта домова предака и средњовековних храмова, косовски страдалници живе деценијама у страху од терора Албанаца. У средишту драме налазе се један преостали српски дечак и четворо албанских дечака, вршњаци чија се животна философија формира под тврдим родитељским виђењем догађања на Косову и Метохији. Али, оно што измиче драматичној предодређености је потпуно одсуство страха и безазлена, дечија потреба да покажу интерес за дружење и играње, емпатију, љубав за друго дете. „Енклава“ носи поруку да су истина, правда за све и слобода коју у најчистијем значењу носе деца у свом срцу једина нада за српски и албански народ. И да нам

брига за старање за своје историјско биће на Косову и Метохији, које је током векова било средиште нашег народног и црквеног живота, остаје док је српског народа.

Ваш филм је показао да уметност може да промени, да утиче на стварност. После првих пројекција, које су гледаоци у сузама напуштали, као да се на чудесан начин вратила свест многим који су то заборавили, да им је Косово заветна постојбина и да је оно наш дуг пред Богом и пред напаћеним нашим преосталим народом. Како сте успели да „Енклава“ буде наше огледало, без илузија и манипулација?

– Овај филм сам направио и због себе – да кажем шта ме мучи с љубављу и надом, мада нисам пореклом са Косова. Филм више није мој, он је сада дело Срба који жи- ➔

ве на Косову и Метохији и они га доживљавају као аутентично дело, које дубоко проговара о њиховом страху и прећутаном насиљу, о протеривању како би им одузели земљу, о питању идентитета, о лимитираном физичком кретању на које су приморани годинама што је све отворило терен за нов злочиначки, суровији и кобнији чин уништавања једног народа. Велики квалитет филма је што је упркос великој неправди, показао да ми не мрзимо никога. Ми смо хришћани, спремни да опростимо, да се покајемо и отворимо душу за праштање, без освете према албанском народу. Али нисмо спремни да живимо без слободе, без правде, човечности и достојанства. Нека у нашем исповедничком и мученичком трајању на земљи предака не виде израз слабости. Та порука и нас саме и албанску страну тера да се стално преиспитујемо и промишљамо међуљудске односе.

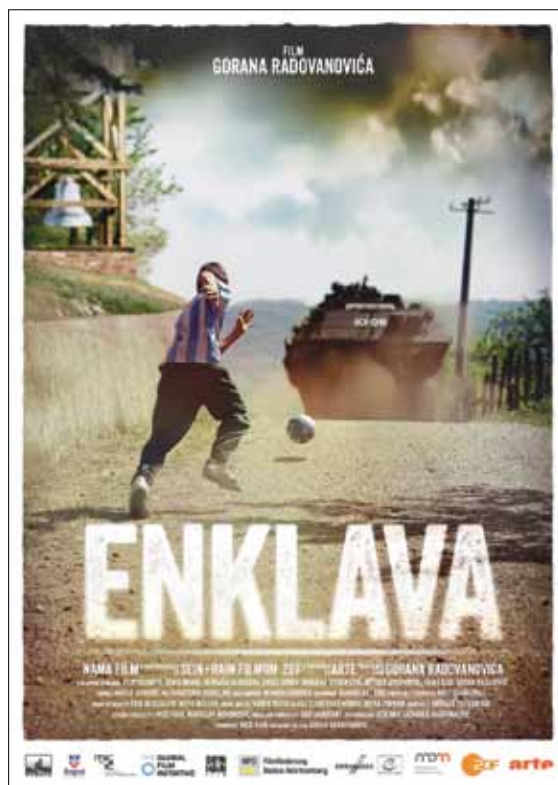
Радња филма догађа се месец дана после погрома 2004. године. Како сте дошли до истине о косовским Србима, остављеним себи самима?

– Нисам размишљао о Косову и Метохији као огњишту, ни као судилишту, ни кроз муку, ни кроз историјско трајање, никакви стереотипи ме не занимају! Руши се гробље, каменује се аутобус, српско дете иде транспортером у школу, мртве не смемо да сахранимо – хајде да то ставим најзад у једну чврсту драматуршку форму, која ће болети. Постоји инфлација тих информација о Косову, на које смо престали да реагујемо. Пробао сам да направим емотиван филм који ће да заустави време и да каже – станите! Није нормално да српско дете возе транспортером у школу, није нормално да се Србима отима последња крава из штале, није нормално да Албанци руше српско гробље, није нормално да Срби не могу да сахране своје мртве, није нормално да Албанци руше и скрнавље цркве и манастире који су светиња и знамење не само Срба већ читавог просвећеног човечанства!

Хајде да станемо, да не мрзимо никога и кажемо – то није нормално, не пристајемо на то! Ми смо угрожени, хајде да достојанствено признамо да смо немоћни, јер смо једино тада јаки. Знамо да преко 200.000 наших људи живи на КиМ у тешким условима. Ми немамо тамо проблем беле куге, немамо проблем изгубљеног идентитета – људи су тамо витални, рађају пуно деце премда живе у немогућим условима.

Како сте нас разбудили филмом „Енклава“?

– Морамо да почнемо да комуницирамо, нашем народу на КиМ недостаје комуникација са својим народом, недостаје им порука љубави сопственог народа. Они имају само политичке поруке, да будемо отворени – преваре! Да будемо заједно на Литургији у нашим светињама, да негујемо и штитимо културу на Косову, да одлазимо тамо показујући да нам је стало. Мене је занимала савремена драма Косова и садашња егзистенција и трагедија. То су људи препознали и доживели као њихов филм. Наш архетип и суштина је хришћански мученички спокој у вери, али и у одлучности да се брани оно што је наш духовни и народни идентитет ако треба кроз патњу и муку. КиМ више не сме да нам буде далеко. Срби на Косову осећају да су заборављени, а када дођу овде онда су „Шиптари“.

Велики Андреј Тарковски тврдио је да „уметност потврђује све оно што је најбоље у човеку – наду, веру, љубав, лепоту, молитву... Оно што сања и оно чему се нада“. Каква је моћ уметности?

– Уметност је вера, нада, жеља, сан... Ми не прихватамо мржњу.

Ми смо предмет мржње, немамо колективне предрасуде, ми смо хришћани! Не треба да чекамо да нас други воле, хајде да ми кажемо: тешко нам је, неправедно је, али праштамо свима! Много је лакше тако живети. Уколико нема наде, нема суштине, нема љубави, све је узалуд. Уметност не мора да буде катарзична, али је лепо ако успе у томе. Она се онда одлепљује и од живота, спаја будућност, сан и прошлост, реалност и егзистенцију. Порука „Енклаве“ је да обратимо пажњу да је данас на КиМ нашем народу тешко, да сваког тренутка неко дете пати и да можемо да помогнемо пружањем руке и истинском комуникацијом да мали јунак постане архетип наше љубави, нашег односа према животу на КиМ.

Не делују уверљиво сцене у којима дечак Албанац после чудних односа мржње и емпатије, поручује малом Србину који се исељава – Врати се! Има ли наде да те генерације могу другачије да преиспитају међусобне односе?

– То је моја лична жеља. Ја сам албанској страни имплементирао хришћанску поруку праштања. На њима је сада, имају моћ и власт, да воде рачуна шта раде. У мом филму њима припада венчање, нама припада сахрана и исељавање. То је метафоричка реалност два народа на Косову. Дечак, Албанац пролази кроз то катарзично стање јер је отерао српску породицу. Ја хоћу да видим Албанца који каже: „Врати се!“. Хоћу да верујем да их има.

Свештеник у Вашем филму жели да на згаришту цркве подигне нову, али је осујећен. Када се исељава последња породица из енклаве, одлази и он. Како сте градили његов лик?

– Наши свештеници деле судбину нашег народа. Он је заинтересован за судбину дечака и те породице, али и он се вози у том оклопном транспортеру на који отац породице не пристаје из српског ината и љутње. Али, свештеник пристаје

Епископ ваљевски Милутин благословио је снимање филма „Енклава“ током снимања кадрова изнад манастира Пустиња?

– Сценограф Владислав Лашић је реконструисао срушену цркву код Осојана. На средини згаришта су купола и кубе који изгледају потпуно аутентично. Епископ Милутин је дошао на снимање и благословио наш рад и напор словом љубави које је изговорио, што је било велико надахнуће за целу екипу. Дошао је у правом „критичном“ тренутку када сам имао пуно проблема – невреме нас је зауставило, остали смо без средстава, са децом-глумцима је било проблема, екипа филма се распадала... Епископ је видео да сам избежумљен и једноставно нас је охрабрио речима: „Немојте ништа да бринете, ви сте сада под заштитом два велика свеца и заштитника – Св. Владике Николаја и Св. аве Јустина Ћелијског. Они бдију над овим важним делом које стварате!“ Знам да се у овом филму осећа благослов Владике Милутина који је он утиснуо на средини снимања.

Еп. Милутин на снимању филма – са сценографом Владиславом Лашићем и редитељем Гораном Радовановићем

и тако опстаје. Он етаблира нашу духовност. И када их потрпају у тај транспортер са ковчегом на врху, то је парафраза нашег цара Лазара. Ми се уздамо у мошти, то је наш идентитет. И морамо да испунимо хришћански обичај да сахранимо човека и сачувамо га за Живот вечни. Не можемо да оставимо тело, као неке друге цивилизације.

Као и код Андреја Тарковског у „Рубљову“ и код Вас се у „Енклави“ појављује звоно, као архетип сталне везе између материјалне и духовне стварности. Све се догађа око звона, чак и у његовој унутрашњости – српски мали јунак готово умире поклопљен звоном, а његово страдање зауставља мали Албанац који га је ненамерно и заробио под звоном. Звоно ванвременском синергијом чини да се помире мали Албанац и мали Србин. Како сте дошли до тог архетипа?

– Централна сцена у „Енклави“ је на згаришту цркве коју свештеник хоће изнова да подигне и за поче-

так доноси звоно. Све се дешава око звона – деца решавају све оно што стари Срби и Албанци не могу. Звоно је главни драматуршки реквизит. Звоно носи посебну метафору живота српског народа на Косову... Звоно које је пало када га сруше Албанци јечи, а под звоном остаје заробљен мали Србин. Хришћанска порука је у оба филма. Ја сам почео од старозаветне приче из Светог Писма о Јони и киту. Дечак у филму чита деди који је на самрти насумице делове из Светог Писма о пророку Јони који је три дана и ноћи боравио у утроби кита. Када касније падне звоно на тог дечака, он остаје заробљен као пророк Јона, у утроби звона. То дете је до тог тренутка био слатко, мало детенце, које сте имали потребу да помажете, пољубите и заштитите. Када изађе испод звона, он је васкрсао, он је човек! Мени је звоно било старозаветни и новозаветни симбол Јоне, кита и Васкрсења. Он је васкрсао и спреман је на све, суочава се са животом са вером и надом. Драго ми је да сте препознали да то постоји у филму. ■■

50 година уметничког стваралаштва А. С. Вујића

Бог све држи у руци

Олиа Стојановић

У уторак, 19. маја 2015. г., са почетком у 20 часова у Саборној цркви у Београду, концертом под називом „Да буде воља Твоја“, у извођењу хора „Класика нова“ из Новог Сада (којим ће дириговати Весна Кесић Крсмановић и Александар С. Вујић), Вујић ће обележити 50 година уметничког рада. Биће то ауторско вече српских православних композиција.

Александар С. Вујић, прослављени српски композитор, диригент и пијаниста ће концертом хора „Класика нова“ из Новог Сада, 19. маја 2015. г. у београдској Саборној цркви Светог Архангела Михаила прославити 50 година уметничког стваралаштва. На програму ће се наћи српске православне хорске композиције које је у свом дугом стваралачком опусу изнедрио овај вишеструко награђивани уметник.

Још од студентских дана дубоко повезан са духовном музиком, Александар је најпре водио камерни хор „Ђакон Авакум“ у манастиру Крка. Обојила је та љубав његове младалачке године.... И непрекидно траје од те 1968. године. У неколико наврата (1980, 1985. и 2003. године)

„Вујић је испунио највећи и најзначајнији пројекат у области културе и уметности Републике Српске – написавши ораторијум „Голгота јасеновачка“. Ораторијум садржи дванаест ставова. Сваки став има своју голготу, своју причу, и израз је свег страдања и ужаса јасеновачких мученика који су прошли кроз један од највећих логора смрти. Последња два става названа „Зри нада“ и „Вјерују“ су порука човечанству да на крају увек остаје нада. Порука да зло не треба заборавити, већ веровати да се оно никада више неће поновити.“

је водио хор Првог београдског певачког друштва и дириговао између осталог јубиларне концерте поводом 130 и 150 година овог друштва...

Но, вратимо се на почетке Вујићеве импресивне биографије.

Александар С. Вујић је дипломирао на Факултету музичке уметности у Београду на одсецима за клавир, дириговање и

композицију. Оснивач је камерног оркестра „Симфонијета Београд“ и Мадригалског хора ФМУ чији је уметнички директор и шеф диригент. Запослен је као редовни професор на ФМУ у Београду, председник је Савеза српских хорова отаџбине и дијаспоре. Његов композиторски опус чине дела од соло инструмента преко дуа, трија, кварте-

Била би велика штета да се та наша различитост не негује – ливада на којој расте 1000 разних врста цветова. Баш тај део српског фолклора музички је веома интересантан и потпуно различит од западноевропских напева. Зато је и драгоцен.

А. С. Вујић

Камерни хор „Класика нова“ је састављен од изабраних чланова оперског хора СНП у Новом Саду. Први наступ ансамбла у таквом камерном саставу је био 2014. г., у Доњој Градини на Комеморативној академији поводом обележавања Дана пробоја јасеновачких логора. Хор је припремала Весна Кесић Крсмановић (ораторијум „Голгота јасеновачка“ Александра С. Вујића), а дириговала је Ванеса Кременовић. Ово је други пројекат хора који припрема Весна Кесић Крсмановић.

та – до симфонијског оркестра. Вујићеве композиције су „прелетеле“ границе Србије и одавно се одомаћиле у САД, Немачкој, Италији, Мађарској... На два велика међународна такмичења у Немачкој и Естонији, композиција „Оче наш“ (Вујићева верзија за женски хор) је била обавезна. Писао је по поруџбини за прославу 250 г. Ј. С. Баха у Немачкој. Његовим делом „Глорија“ отворен је фестивал хорова у Баварској 2000. г. а истим делом је почео свечани концерт поводом 125 година Музичке академије „Франц Лист“ у Будимпешти. Поруџбина Америчког државног универзитета у

Канзасу за хор, тимпане и клавира „Глорија“ (1997. г. премијеру је дириговао аутор) као и пет хорских дела издатих код три америчка хорска издавача (*Santa Barbara, Mark Foster* и *Alliance Music Publisher*) допринела су да се Вујић нађе у прегледу светских хорских стваралаца: Ник Стримпл, у својој књизи *Хорска музика 20. века* (Nick Strimple, *Choral Music in the Twentieth Century*, Amadeus Press 2002), која обухвата све континенте у одсеку „Грчка и Балкан“ убројао је Вујића у значајне српске (југословенске) ствараоце.

За Вујићево музичко стваралаштво кажу да наставља али и допуњује пут Стевана Стојановића Мокрањца. Своју инспирацију Мокрањац је црпао из фолклора, док је за грађу употребљавао искључиво песме терцно-квинтне структуре. Вујић је такође кренуо од песама терцно-квинтне структуре, али је поље свога интересовања проширио на напеве секундних сазвучја.

„Године 1999. добио сам поруџбину од Бранке Радовић, тадашње директорке Музичке школе „Мокрањац“ да за стогодишњи јубилеј школе напишем једну хорску композицију. Компонувао сам хорску свиту „Из Источне Србије“. Радећи на тој хорској свити изворни напеви из Источне Србије су ми се толико допали да сам сваку песму обрадио за разне саставе почев од соло инструмента, преко дуа,

трија, квартета до симфонијског оркестра. Српски фолклор је ризница коју треба неговати, чувати, развијати, обрађивати, и веома сам срећан што имамо тако богату базу за моју инспирацију. Тада, надаље, наравно, све зависи од композитора; како ће се нешто обрадити и на ком нивоу. Зна се из историје музике колико је народна музика утицала на духовну и колико су се прожимале. Та веома продорна сазвучја српског фолклора (интервал мале секунде је најпродорнији), употребио сам и у свом стваралаштву духовне музике. На почетку композиције за три хора *Вјерују*: ‘Вјерују во јединога Бога Отца Вседржитеља...’ сам на реч ‘Отца’ ставио интервал мале секунде јер сам желео да се уреже у свест појам Бога, Оца, после 50 година агресивног атеизма. У наставку текста реч ‘Сведржитеља’ сам ставио унисоно са идејом да Бог све чврсто држи у руци...’ – каже Вујић.

Посебно поверење указано је Вујићу поруџбином хорског дела „Хвалите Господа – *Laudate Dominum*“ од стране хора „Канцона“ на свом путу мира у Пољској – као вид симболичног измирења Немаца и Пољака. Дело је премијерно изведено у Варшави априла 2014. године. ■■

Уз радосни пасхални период као предокушање будућих добара:

Живот Будућег века по учењу Св. Исака Сиријског (3. део)

Љубав Божија која се открива у последњим судбинама света

Митрополит волоколамски Иларион (Алфејев)

Превод са руског: проф. др Ксенија Кончаровић

Есхатолошка гледишта Преподобног Исака Сиријског представљају неутуђиви део његовог богословског система. Она проистичу из његовог учења о љубави и заснована су на његовим сопственим мистичким прозрењима, премда су поткрепљена ауторитетом Отаца који су му претходили.

Учење о посмртном уделу човеком постало је предмет посебног разматрања у три завршне беседе из другог тома Исака Сиријског. Беседа 39, која се назива „Созерцање на тему геене, колико може бити дарована људској природи благодат да има мишљење везано за ове тајне“, садржи опширно теоријско заснивање учења о природи, циљу и дуготрајности геенског мучења. Беседа 40. представља наставак 39. беседе. Њена тема јесте „Постојаност, неизменљивост и љубав божанског Јестаства у почетку и крају стварања“. Беседа 41. садржи моралне импликације које проистичу из двеју претходних беседа.

Ток Исаковог расуђивања у 39. беседи почиње од питања о томе који је узрок чињенице да је Бог успоставио геену. Исаак наглашава да сва дејства Божија у односу на човечанство проистичу из Његове „непроменљиве и вечне доброте“, љубави и састрадања. Зато је богохулно мишљење да Бог може учинити било шта из освете или

да би дао плату. Такво мишљење је утолико неприхватљивије уколико имамо у виду да је Бог још раније, дакле пре стварања човека, знао за његове будуће грехове и падове, па га је ипак створио:

„...Срамота је чак и помислити тако шта за Бога – да би се одмазда за зла дела могла наћи у Њему, јер бисмо на тај начин приписали немоћ томе Јестаству, као да ради освете користи Он тако велику и тешку ствар. Чак и међу људима који живе благочестиво и праведно и чије су мисли потпуно усаглашене са Божијом вољом било би невероватно наћи тако шта – а утолико је мање то својствено Богу: као да Он нешто чини из освете за Њему раније позната зла дела оних чију природу је са чашћу и великом љубављу привео у биће! Знао је Он и сва дела њихова, па ипак није пресушио за њих извор благодати Његове. Чак и након што су се заглибили у мноштво злих дела, Он није одузео од њих своје старање, чак ни на тренутак.“

Још је горе мишљење да Бог дозвољава људима да греше у земаљ-

ском животу да би их вечито кажњавао после смрти. То је богохулна и изопачена представа о Богу, клевета на Бога:

„Ако човек говори да се Он са нама мири само ради тога да би се показало дуготрпљење Његово, с тим да их без жалости мучи тамо, такав човек неизразиво богохулно размишља о Богу у складу са својом детињом свешћу. Он одузима Богу његову доброту, благост и милосрђе – оно захваљујући чему Бог заиста подноси грешнике и злочинце. Такав човек приписује Му острашћеност – као да Он није пристао на њихово мучење овде, тако да им је припремио још теже зло као накнаду за кратковремено трпљење. Такав човек не само што Богу не приписује било шта исправно и хвале достојно, него и клевета на Њега.“

„Исправан начин размишљања о Богу“, према Исаку, „састоји се у томе да се уклања свака идеја о томе да се било каква немоћ или страсност или било шта друго што може да се појави у процесу давања накнаде за добро или зло односи...

на то славно Јестаство“. Напротив, сва дејства Божија усмерена су „ка једином вечном добру, без обзира на то да ли свако задобија осуду или било шта славно од Њега, не по начину давања накнаде – нипошто – него ради користи до које долази од свега тога“.

У контексту овакве представе о доброти и милосрђу Божијем Исак разматра библијско казивање о томе како је Бог проклео Адама и Еву за грех који су учинили и о њиховом изгнању из раја. Премда су установљење смрти и изгон били учињени под видом клетве, у самој клетви био је скривен благослов:

„Као што је Он за Адама установио смрт под изговором осуде за грех и као што је посредством казне Он и установио постојање греха, премда само кажњавање није било Његов циљ, исто тако Он је показао да је смрт била установљена за Адама као накнада за његову грешку. Али Он је сакрио Своју истинску тајну и под обличјем нечега што плаши Он је сакрио Своју предвечну намеру везану за смрт и Свој мудри план везан за њу: премда ова ствар може из почетка плашити, бити срамотна и тешка, ипак у реалности то је средство нашег преношења у онај усхићујући и преславни свет. Без тога не би било могуће прећи одавде и бити тамо. Саздаатељ, установивши смрт, није рекао: ‘Ово се са вама дешава због тога што су вам припремљена добра и славнији живот од овог садашњег.’ Напротив, Он ју је показао као нешто зло и рушилачко. Опет, када је изагнао Адама и Еву из раја, Он их је изагнао под маском гнева: ‘Пошто сте преступили заповест, нашли сте се изван раја’ – као када би им услед њихове недостојности било одузето пребивање у рају. Али у свему томе већ је био присутан домострој који усавршава и све води ономе што је од почетка представљало Саздаатељеву намеру. Није непослушање увело смрт у дом Адамов, и није нарушавање заповести Адама и Еву извело из раја, јер је јасно да их Бог није створио да пребивају у рају – само малом

делу земље. Они су били дужни да напуне сву земљу. Из овог разлога ми чак ни не говоримо да их је Он изагнао због прекршене заповести; наиме, да они нису прекршили заповест, свеједно не би били остављени у рају заувек.“

На тај начин, Исак тврди да је смрт представљала благослов, јер је од самог почетка садржала потенцијал будућег васкрсења, и изгнање из раја било је на добро човеку, пошто је уместо „парчета земље“ он задобијао у посед сву земљу. Такав приступ библијском тексту несумњиво је заснован на егзегези Теодора Мопсуестијског, по чијем мишљењу је смрт била корисна за човека јер му је она откривала пут покајања и потоњем васпостављању.

Смрт је, према Исаку, представљала последицу Божијег „лукавства“: под маском казне за грех Бог је сакрио Своју истинску намеру која се састојала у спасењу човечанства. Тим лукавством треба објаснити и успостављање геене као казне чији циљ је човеково добро. Неопходно је видети, тврди Исак, да дејства Божија у историји човековој само споља могу изгледати као казна, а у реалности Богу је циљ да достигне наше добро било којим средствима. Знајући унапред нашу склоност ка свим видовима злобе, Бог вешто припрема оно што се нама чини погубним, али што је у стварности средство нашега исправљења. Тек прошавши кроз оно што нам се чини као казна од Бога, ми бивамо свесни да је то служило нашем добру. Бог не зна за одмазду. Он се увек стара за корист која долази од свих Његових дејстава у односу на људе. Једно од таквих дејстава јесте установљење геенског мучења.

Постепено се Исак приближава својој главној идеји о томе да исход историје рода људскога мора бити адекватан величанствености Творчевој, и коначан удео човека мора бити достојан милосрђа Божијег.

„Што се мене тиче“, – пише Исак, – „мислим да Он има намеру да покаже чудесан исход и дејство великог и необјашњивог милосрђа

Св. Исак Сириски, дуборез (извор: www.omsgrsa.org)

од стране овог преславног Саздаатеља у погледу овога тешког мучења које је Он установио, да би захваљујући томе још већма било пројављено богатство љубави Његове, сила Његова и мудрост Његова, као и сакрушитељна сила воље доброте Његове. Владар није створио разумна бића да би их сурово подвргао патњи којој нема краја – оне о којима је, пре него што их је створио, знао у шта ће се претворити и које је ипак створио. Утолико пре што је замишљати зло и предузимати освету својствено страстима твари, а не Саздаатељу. Јер ово је својствено људима који не знају или нису свесни онога што чине или мисле када се нешто дешава са њима; наиме, ако им се догоди нешто изненадно, у њима се разбукти гнев и подстиче их на освету. Овакво нешто уопште није својствено Саздаатељу, Који је, чак и пре него што је осликао контуре слике тварног бића, знао све што се догодило пре и што ће се догодити касније као резултат дејстава и намера разумних бића.“

Као потврду ових својих погледа Исак се позива на учење Теодора Мопсуестијског о томе да у Будућем веку мучења неће бити бесконачна, као и на мисли Диодора Тарсијског који је сматрао да је мучење грешника у геени кратковремено, а њихово блаженство након ослобођења одане вечно.

„Оваква и слична усхићујућа прозрења и мишљења која воде ка ➔

љубави и удивљењу Саздатељем,“ – казује Исак, – „припадају овим великим стубовима Цркве када говоре о домостроју и о будућем Суду Божијем, о великом састрадању Божијем које у свом изливању превасходи и побеђује зла дела твари. Они изгоне из свести детиње мишљење о Богу – мишљење оних који уводе зло и страсност у Његову природу, говорећи да се Он мења услед околности времена. Они нас такође уче о Његовим казнама и мучењима, свеједно овде или тамо, и о томе какве милосрдне помисли и какав циљ Он има када дозвољава мучењима да нас сустижу, и какве предивне последице проистичу из њих. Реч није о томе да у тим мукама треба да пропаднемо или о томе да ћемо их вечно трпети. Напротив, Он их очински шаље нама, али не из освете, што би било обележје мржње. Њихов циљ је да мислимо на Бога и да Га спознајемо, тако да нас усхићеност Њиме приводи љубави према Њему, те да се постидимо и исправимо наше понашање у овдашњем животу.“

На тај начин, Исак не сматра да мисао о прекидању мучења води раслабљености и губљењу страха Божијега. Напротив, она разгорева у човеку љубав према Богу и покајање које долази од свести о безмерном милосрђу Саздатељевом. Мисао о Богу као брижном Оцу рађа у човеку синовско осећање љубави и оданости Њему, док представа о суровом осветнику изазива ропски страх и ужас пред Њим.

Све несреће и страдања која човеку падају у део шаљу се од Бога ради тога да би човека привеле унутарњој измени. Бог нам се никада не свети за прошлост – ни у садашњем ни у будућем животу, него се увек стара за нашу будућност:

„...Све видове и облике кажњавања и мучења што долазе од Њега Он не допушта зато да би нам узвратио за дела из прошлости, него их употребљава на корист која долази од њих... Ево шта vele Писма и на шта нас подсећају... – [конкретно] да Бог није осветник за зло, него исправитељ зла: прво је својствено свим људима, док је по-

следње својствено оцу. Писмо показује да Он допушта добро и зло као накнаду, док Његов циљ није у овоме, него у томе да у нама пробуди љубав и страх, како бисмо посредством овог потоњег очистили свој начин живота, а посредством љубави узрасли ка разумној врлини. Да то није тако, каква би адекватност постојала између доласка Христовог и дела поколења која су живела пре Њега? Зар је могуће да ти се ово велико састрадање чини као накнада за она зла дела? Реци ми, ако је Бог осветник и уколико дела Своја врши из освете, у чему управо видиш овде доказ освете, о човече? Покажи ми!“

Идеја љубави је у противречности са идејом освете – неуморно понавља Исак Сиријски. Осим тога, када бисмо претпоставили да ће Бог вечито мучити грешнике, дошли бисмо до мисли о томе да је стварање света представљало неуспех и грешку, показало се да Бог нема снаге да се супротстави злу које није у Његовој вољи:

„Дакле, нећемо приписивати делима Божијим и дејствима у односу на нас осветничку намеру. Напротив, говорићемо о очинском промишљању, о мудром домостроју, о савршеној вољи усмереној на наше добро, о савршеној љубави. Где је љубав, тамо нема освете, а где је освета, тамо нема љубави. Када чини добра дела или исправља пређашње поступке, љубав не узвраћа самим тим за дела из прошлости. Међутим, она се стара за оно што је најкорисније у будућности. Она истражује оно што долази, а не протекло. А ако ми размишљамо на супротан начин, тада ће се, у складу са оваквим детињим погледом, Саздатељ показати као немоћан... Јер након тога што се Његово створење изопачило против воље Његове, Он је измислио некакво друго средство и као накнаду за то изопачење припремио за њега мноштво зала. Оваква мишљења су немоћна у односу на Саздатеља!“

Тајне путева Божијих недоступне су људском разуму. Управо оваква тајна јесте геена, која је

створена ради тога да доводи до моралног савршенства оне који нису успели да га достигну у земаљском животу:

„...У мучењима и осуди на геену постоји нека тајна, јер је премудри Творац у својству полазне тачке за њен будући исход узео злоћу дела наших и воље наше, да би испунио Свој домострој у коме су садржани умудрујуће учење и необјашњива корист, скривени како од анђела тако и од људи, као и од оних који трпе казну без обзира на то да ли су демони или људи – скривени током целокупног оног времена док је на снази одређени рок.“

Исак се опет враћа разговору о неадекватности идеје освете доброти Саздатељевој, истичући следеће логичке аргументе против те идеје:

„О освети се говори када онај који се свети постепено долази на мисао о накнади услед добрих и рђавих дела и у складу са њима: истовремено са свакодневним променама у поступцима мења се и његово знање, и помисли његове мењају се из узрока повезаних са околностима времена. Да Царство и геена од самога почетка појаве добра и зла нису били предвиђени у свести доброг Бога нашега, тада не би биле вечне помисли Божије о њима; али праведност и грех били су му познати пре него што су се пројавили. На тај начин, Царство и геена јесу последица милости које су у суштини замишљене од Бога по Његовој вечној доброти, а не последице освете, чак и уколико им је Он дао име освете. Када бисмо ми опет говорили или мислили да тај чин није препун љубави и милосрђа, то би било мишљење пуно богохулства у односу на Господа Бога нашега. Чак и уколико говоримо да ће нас подвргнути огњу страдања, мучења и свакојаким страдања, приписујемо божанском Јеставству непријатељство према најразумнијим бићима која је створио по благодати. То исто је присутно уколико говоримо да Он дела или мисли из злобе, осветољубивости или жеље да наплати, као када би се Он светио Себи Самоме.“

Видимо да Исак користи све могуће изворе за доказивање свога учења о неадекватности идеје вечне освете љубави и доброты Саздаатељевој. Он се позива на Писмо, списе учитеља Цркве, најзад, обраћа се и логичким доказима. Већ смо показали (у првом поглављу) да је учење о Богу – Љубави покретачка снага његовог богословског система. Сада видимо на који се начин ово учење рефлектује на његову есхатологију.

Развој теме о безграничној љубави Божијој, која је отпочета у 39. беседи, наставља се у 40, где Исак говори о томе да се љубав Божија према тварима не мења у зависности од оних измена које им се дешавају. Већ смо цитирали те мисли у првом поглављу. Бог је одувек један и исти у ономе што Му припада по природи, и „на целокупну Његову творевину излива се од Њега јединствена љубав и милост који су неизменљиви, ванвременски и вечни“.

Према Исаку, стање удаљености од Бога је противприродно, и Бог неће допустити да они који су се од Њега удаљили у том стању остану завек. Он ће све отпале од Њега привести спасењу. Али ово спасење они неће примити по принуди. Они ће се Богу обратити драговољно, услед тога што ће духовно одрасти. Циљ са којим су твари биле приведене у биће остаје пређашњи, независно од тога на који пут су оне ступиле, и ка том циљу оне ће све бити доведене пре или касније. Одатле Исак изводи неопходност коначног спасења грешника и демона:

„Наиме, познато је да их Он не оставља у моменту док падају. Сходно томе, ни демони неће остати у свом демонском стању, ни грешници у гресима својим; него Он има намеру да их приведе у стање савршенства, јединствено и равно у односу на своје сопствено Биће – стање у коме се свети анђели налазе сада, у савршенству љубави и бестрасне свести. У ту добродетел воље Он намерава да их узведе када они више не буду ни у оковима, ни у [слободи], и они тада неће бити подстицани од

противника, него ће бити у врлини знања, са мишљењем које је одрасло захваљујући покретима које су задобили од божанског изливања што га је блажени Саздаатељ припремио по благодати Његовој. Усавршаваће се у љубави према Њему са савршеном свешћу која се узвисила изнад било каквог уклањања у свим својим кретањима.“

Сви који су отпали од Бога, по Исаковом мишљењу, вратиће се Њему захваљујући оном кратко-трајном мучењу у геени које им је приправљено ради тога да би се очистили у огњу страдања и покајања. Прошавши кроз то очишћење огњем, они ће достићи равноанђелско стање.

Можда ће они бити узвишени чак и до већег савршенства од онога у којем анђели постоје данас; јер сви ће они постојати у једној љубави, једном сздању, једној вољи, једном савршенству знања. На Бога ће гледати са љубавном жудњом која је незасита, чак и уколико неки домострој може привремено деловати из разлога који су познати само Богу у складу са одређеним сегментом времена који је Он установио према вољи Његове премудрости.

Бог не може заборавити ниједно Своје сздање, и за сваку твар уготовио је место у Његовом Небеском Царству. За оне који нису кадри да одмах уђу у Царство припремљен је припремни период мучења у геени:

„Бог неће испустити нити један део који припада било ком разумном бићу приликом припреме за оно највише Царство што је приправљено свима световима. Из разлога те доброты Јестаства Његовог, захваљујући којој је Он привео у биће сву васељену, захваљујући којој је одржава и води и стара се за све светове и твари у Својем безмерном састрадању, Он је замислио да устроји Царство Небеско за целокупну заједницу разумних бића, премда је изванредан прелазни период времена остављен зато да би се сви подигли на тај исти ниво. То наше мишљење у складу је са поуком Писма. Али ипак, она је страшна чак и уколико је тако огра-

ничена у своме трајању. Ко је може поднети? Из тог разлога анђели на небесима *радују се и збој једној трешини која се каје*.“

„Када би се од разумних бића тражила истинска праведност, од десет хиљада нашао би се само један који би могао да уђе у Царство Небеско,“ – наставља Исак. Зато је Бог људима дао покајање као лек који је кадар да за кратко време исцели човека од греха. Бог „не жели смрти грешника“, и зато нам је дао покајање зарад свакодневног обновљења ума. Бог је добар по природи, и Он „жели да свакога спасе свим могућим средствима“.

Исаку је било дубоко туђе мишљење да ће се већина људи мучити у геени огњеној, и да ће се само малобројни избраници наслађивати у Царству Небеском. Он је сигуран да ће се, напротив, већина људи наћи у Царству Божијем, а само малобројни злочинци и грешници ће се наћи у геени, али и они само на извесно време неопходно да би задобили опроштај грехова:

„По тој замисли и благодати већина људи ући ће у Царство Небеско без искуства геене. Али то неће бити они који због отвордлости срца и потпуног приклањања злу и похлепи не страдају и не скрушавају се због својих прегрешења и грехова, јер ти људи нису трпели казне. Наиме, свето Јестаство толико је благо и милосрдно да непрестано тражи и макар и најмањи разлог за наше оправдање и за то да људима опрости грехове њихове – као у случају са цариником, који је био оправдан захваљујући својој скрушеној молитви, или у случају двеју лепти или са оним који је задобио опроштај на крсту. Јер он не тражи поводе да нас мучи, него наше спасење.“

Земаљски живот човеку је дат ради покајања. Довољно је да се човек обрати Богу са молитвом за опроштај и да му се одмах опросте греси. Као залог тог опроштаја служи оваплоћење Логоса Божијег, Који је, када је сва твар узнапредовала у сваком облику зла, сишао на земљу да би искупио човечанство и целокупну васељену Својом крсном смрћу. ■■

– Из православне ризнице тумачења Светог Писма –

Сукоб у Антиохији

(Гал. 2, 11–14)

(други део)

др Предраг Драгутиновић

У претходним прилозима јасно је показано да је јединство свих хришћана у заједницама, без обзира на различитост верских пракси, основни црквени програм Апостола Павла. Апостол позива на љубав као основни критеријум заједништва. Како онда разумети сукоб у Антиохији (Гал. 2, 11–14) где се чини да је Апостол Павле и те како има потребу да расправља о мишљењима (уп. Рим. 14, 1) и не жели да угађа ближњима (уп. Рим. 15, 1). Зар спор у Антиохији није показао његову недоследност? Зашто Апостоле Петра и Варнаву и неке од Јакова није сагледавао као „слабу“ браћу и примио их као такве, него им се оштро успротивио и осудио њихово понашање?

Да би се разумело зашто је Апостол Павле у Антиохији реаговао супротно начелима која излаже у Рим. 14, 1; 15, 1 или пак у Химни љубави (1. Кор. 13) неопходно је сагледати конкретне ситуације у Риму и Антиохији/Галатији.

„Друго Еванђеље“

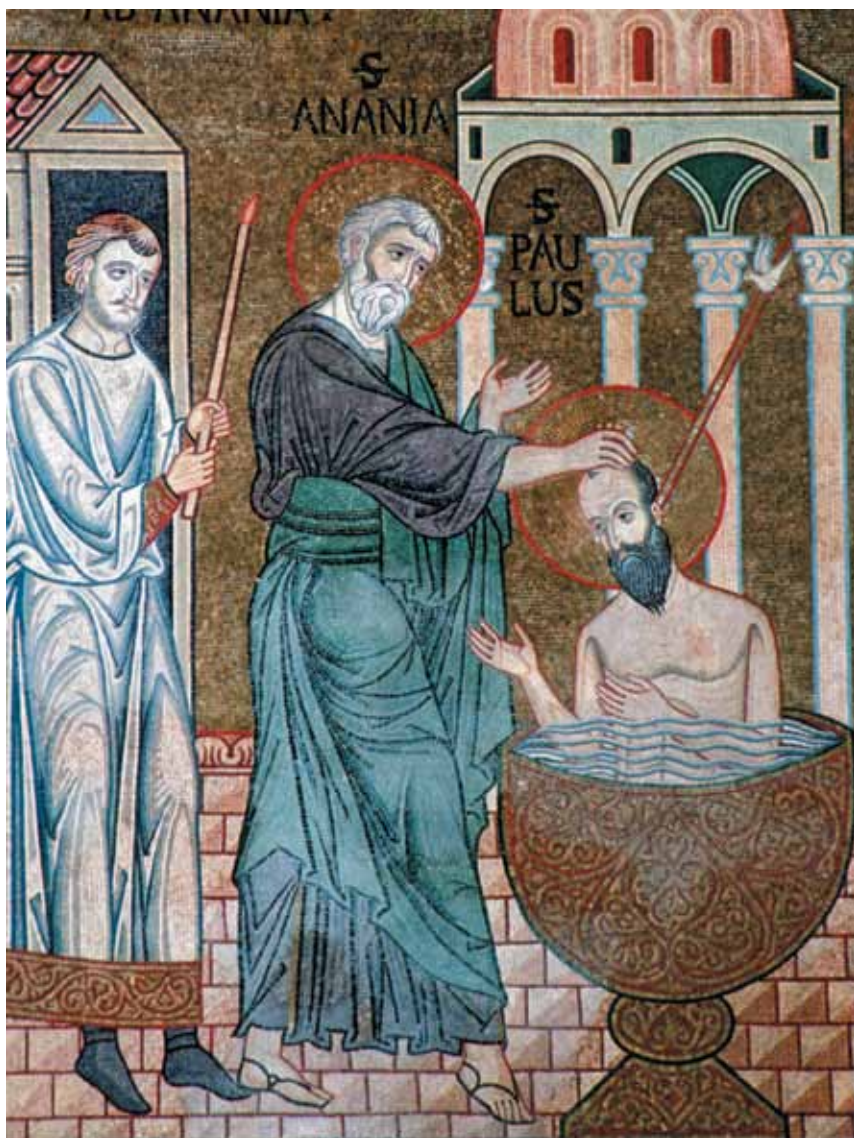
Док се у Антиохији извесни јудеохришћани постављају супротно истини Еванђеља (Гал. 2, 5.14), Галатију походе такође неки јудеохришћани који проповедају „друго Еванђеље“ (Гал. 1, 6–9). Као што се у Антиохији супроставио онима који су супротно истини Еванђеља захтевали од хришћана из незнабоштва да врше дела јудејског Закона, тако и за исти тај став који проповедају у Галатији Апостол Павле може рећи само „анатема да буде“ (Гал. 1, 8–9; уп. 2. Кор. 11, 4). У оба случаја Апостол жели да поручи: хришћани из незнабоштва нису дужни да се потчињавају делима јудејског За-

кона – обрезање, држање суботе, чиста и нечиста јела – пошто их је Бог помиловао, не учинивши их прво члановима народа Израиља. Зар Бог није све људе помиловао кроз благодат оправдавајући их у личности свога Сина? Праведност пак бива кроз веру у Христа, а не дела Закона, „јер ако праведност кроз Закон бива, онда Христос узалуд умре“ (Гал. 2, 21). Другачије сагледавање Апостол је назвао „другим Еванђељем“ које у ствари и није друго, већ искривљено тумачење једног Еванђеља Христовог (Гал. 1, 7).

Рим. 14, 1–15, 13 и Гал. 2, 11–14; Гал. 1, 6–9

Када се упореде наведени текстови показују се извесне потешкоће. Ситуације у Риму и Антиохији/Галатији су сличне. У оба случаја ради се о поштовању или непоштовању извесних прописа јудејског Закона у оквиру хришћанске Цркве. У Риму су јудеохришћани „слаби у вери“, у

Галатији „опсенари“ (Гал. 3, 1) и „бунције“ (Гал. 5, 12). У Риму Апостол Павле саветује заједницу да се о мишљењима не расправља (Рим. 14, 1) и да се слаби у вери примају, у Антиохији се отворено сукобљава са јудеохришћанима, а Галатима пише опширну посланицу управо да би распрасио о мишљењима. У оба случаја главни актер је Апостол Павле, сам јудеохришћанин који не држи дела јудејског Закона (Рим. 14, 14). Ипак у ова два сукоба он реагује на различите начине: у Антиохији се отворено сукобљава са апостолским ауторитетима, док у Галатији изопштава (анатема) јудеохришћане који поучавају другачије од њега. У Посланици Римљанима, насупрот томе, препоручује да све бива по љубави, да се избегавају сукоби и свађе, да се нарочито води рачуна о „слабима у вери“ и да је одговорност за јединство заједнице пре свега код „јаких у вери“, у које и сам себе убраја (Рим. 15, 1). Ситуација у Риму очигледно није таква да је угрожена истина

Крштење Апостола Павла у Антиохији (Дап. 9, 17–18, мозаик из Капеле Палатине (Cappella Palatina), посвећене Св. Ап. Петру и Павлу, у комплексу Норманске палате у Палерму, 12. век

Еванђеља која хришћане раздваја, већ Христос делује као љубав која их спаја, без обзира на различитост верских пракси.

Апостол Павле: љубав и границе

Имајући у виду све наведено, поставља се питање да ли је Апостол Павле суштински променио свој став. Да ли је он, за само неколико година колико је протекло између настанка Посланице Галатима и Посланице Римљанима, променио у тој мери свој став, да је од бескомпромисног борца за истину Еванђеља постао проповедник безграничне толеранције по питањима верских пракси?

Тешко да се на овој платформи може изнаћи одговор на питање. Чини се да кратко упоређивање ситуација у Риму и Антиохији/Галатији може бацити више светла на тему. Наиме, у Антиохији, касније и у Галатији, јудеохришћани су у црквеним заједницама били јака већина. „Неки од Јакова“ нису били било ко у црквеном животу, то су били посланици Јерусалимске Цркве, мајке свих цркава. И управо су они са тим ауторитетом *захтевали* од хришћана из незнабоштва да поштују прописе о јелима по јудејским обичајима. Исто тако су у Галатији јудеохришћани вршили притисак на хришћане из незнабоштва (Гал. 4, 17; 6, 12). Јудеохришћани су, дакле,

догађај спасења уско везивали за поштовање јудејског Закона: без поштовања Закона, по њима, нема спасења. У Риму је ситуација била другачија. Јудеохришћани су били мањина и самим тим нису могли ништа захтевати. У суштини, хришћанима из незнабоштва у Антиохији/Галатији је, исто као и јудеохришћанима у Риму, била потребна *заштита* од притиска. Не могавши да се у потпуности идентификује ни са једним ни са другим – са хришћанима из незнабоштва зато што је сам био јудеохришћанин, са јудеохришћанима у Риму, зато што је за разлику од њих он био „јак у вери“ – Апостол Павле устаје у заштиту слабијих, оних који су „слаби у вери“ и оних за које се јудеохришћански проповедници труде да ослабе их у вери.

Осврт

Из наведеног се може видети да Апостол Павле у различитим ситуацијама различито реагује. Међутим, препознатљиво је *на чело заштити слабијих* у спору, а да притом није нужна идентификација са њима. Апостол слабе штити својим апостолским ауторитетом. Љубав за њега није била сентиментално препуштање једних другима, идеологија која се мора спроводити. Љубав је када се не стављамо на страну неке групе, партије, опције, макар и сами имали извесни осећај припадности, већ када се стављамо на страну слабих. То је могуће само ономе који верује да је Господ Исус Христос положио свој живот за све без разлике, а да је Бог за обзнањивање те истине у свету изабрао баш оне које свет одбацује: „Него што је лудо пред светом, оно изабра Бог да посрами мудре; и што је слабо пред светом, оно изабра Бог да посрами јаке; и што је неплеменито пред светом и понижено изабра Бог, и оно што је ништавно, да уништи оно што јесте, да се не похвали ни једно тело пред Богом“ (1. Кор. 1, 27–29). ■

У Епархији тимочној

Литургијски семинар у манастиру Буково

Никола Јоцић

Древна српска светиња је, отворивши своја врата гостољубља, омогућила да се на један посебан начин сусретну академска и искуствена теологија Цркве.

Благословом Његовог Преосвештенства Епископа тимочног Г. Илариона и благовољењем Високопреподобног Архимандрита Козме, игумана манастира Буково, студенти докторских студија Православног богословског факултета Универзитета у Београду: јереј Ратко Хрваћанин, јереј Слободан Јаковљевић, ђакон Петар Николић и Никола Јоцић, под менторством протојереја-ставрофора проф. др Владимира Вукашиновића, одржали су свој редовни тромесечни консултативни састанак у периоду од 16. до 18. априла 2015. године.

Семинар је почео на Источни петак Светом Архијерејском Литургијом у Храму Св. Николаја Чудотворца. Његовом Преосвештенству је саслуживао прота Владимир са својим кандидатима и на крају

присутнима упутио празнично слово. Током боравка у манастиру Буково докторанди су Епископу, ментору, игуману и братији презентовали своја досадашња истраживања и поближе их упознали са темама својих дисертација.

Студенти су своје теме излагали хронолошким редом. Никола Јоцић се бави историјом богослужења 14. и 15. века са посебним освртом на рецепцију Диатаксиса Цариградског Патријарха Филотеја Кокиноса у српском рукописном предању. У том периоду се на Светој Гори формирала српско-атонска редакција поретка Литургије Јована Златоустог. У досадашњем раду се показало да српски служабници из тог времена у највећој мери прате Филотејев поредак. На основу њих ће затим бити штампани први српски служабници.

Тема докторске дисертације оца Ратка Хрваћанина је „Историјско-богословска анализа српских штампаних литургијара из 16. века“. У првом делу рада он пише о српском литургијском штампарству 16. века, а затим излаже стање богослужбеног живота у то време и историјски значај српског штампарства 15. и 16. века. У другом делу аутор се бави богословском анализом поретка српских првоштампаних служабника (Макаријев 1508, Гораждански 1519, Божицарски 1519, Вићенца Вуковића 1554, Јеролима Загуровића 1570. и 1580) поредећи их са ранијим и каснијим српским рукописима, као и са првим штампаним издањима православних народа.

На ову тему се надовезује рад оца Слободана. Научни допринос његове студије састоји

се у приказу на који начин је у 17. веку у Србији дошло до прелома и преласка са Филотејевог поретка Литургије на руски, пре и постниконовски богослужбени концепт. Кључну улогу у том периоду одиграли су скриптори рачанске преписивачке школе. Поред анализе богослужбеног аспекта рачанског опуса, важан део рада представљаће израда њихове потпуне библиографије.

Ослањајући се на до сада исцрпно и веома успешно истражену српску теологију и српско богослужење 18. столећа, тема оца Петра обухвата период 19. века. Он такође настоји да најшире расветли и богословски оцени богослужбени живот у Карловачкој митрополији, с обзиром на то да је тај период са литургичког аспекта недовољно истражен. Кандидат је изложио своје до-

садашње резултате истраживачког рада, који се односио на рукописне и штампане богослужбене књиге, богословске проблеме и расправе које су сачуване у архивској грађи и црквеној периодици, а затим и светотајинско богословље и литургијску катихезу у црквеним школама Карловачке митрополије 19. века.

Након сваког излагања уследила је дискусија. Поред менторских сугестија и коментара проф. Вукашиновића, кандидати су једни другима упућивали колегијалне савете, предлоге и утиске. Братија је заједно са својим Архијерејем такође узела живо учешће у раду. Сви ови радови представљају део пројекта *Историја српског бојослужења*, који се одвија у оквиру Института за литургику и црквену уметност при Православном богословском факултету.

Древна српска светиња је, отворивши своја врата гостољубља, омогућила да се на један посебан начин сусретну академска и искуствена теологија Цркве. Радост Светле седмице је била употпуњена овом духовном трпезом са које су се наслађивали монаси и студенти. Размена богословског знања и опита уверила је госте и домаћине да ове две врлине само удружене могу донети истинску ползу нашем народу и Цркви. Упућујући своју искрену благодарност Епископу Илариону, игуману Козми и братству на указаном гостопримству и љубави, студенти, на челу са својим професором, изражавају наду да ће се овакав вид сарадње црквено-просветних институција и манастира и убудуће наставити. ■■

Новопросијавши свети Руске Цркве

Свештеномученици Александар Висљански и Данило Алферов

Са руској превео † протојереј Живоџије Милојевић

У жару беспопштедних гоњења Цркве, тајна полиција је у фебруару 1930. године ухапсила свештенике Данила Алферова и Александра Висљанског, а са њима још шездесет и четворо људи

Свештеномученик Александар родио се 1870. године у селу Архангелскоје Земљанскога среза Вороњешке губерније у породици појца Јакова Висљанског.

Он је 1893. г. после другог разреда завршио Вороњешку богословију. Од септембра 1893. до јуна 1894. био редовни учитељ певања при Ваведењској црквено-парохијској школи у граду Вороњежу. У том периоду Александар Јаковљевич оженио се Вером Викторовном и 1894. био је рукоположен за ђакона. Од 17. октобра до 16. марта 1897. био је редовни ђакон у женском Богородично-тихоновском тјунинском манастиру, где је такође од новембра 1896. г. предавао певање у манастирској школи.

Дана 30. марта 1897. г. рукоположен је за свештеника у Архангелској цркви у селу Рогожино Задонскога среза. Од 1905. до 1908. г. био је члан благочинијског савета.¹ У селу Рогожино отац Александар је служио до 1917. године.

Невелика имовина његове породице, у којој је у то време било петоро деце, састојала се од једног коња, краве и тридесетак

хектара црквене земље. Све је то одузела нова власт. После тога је отац Александар служио у црквама села Пружинка, затим села Дмитријевска. Пред хапшење свештеник је живео и служио у селу Седамдесетно Гремјаченског реона Усманског региона.

Покушају нове власти да уништи Руску Православну Цркву помоћу обновљенског раскола супроставило се православно свештенство и многи верни људи.

Својом ревношћу за чистоту православне вере међу локалним сељанима Гремјаченског реона истакао се Сергеј Васиљевич Степанов, који је 1924. године почео да свакодневно окупља вернике на разговоре о православној вери, на читање Светог Писма и његово тумачење. Испрва није било много оних који су се окупљали, пет до седам људи. Временом их је било све више и више. Главна сврха тих окупљања био је свестрани отпор реметилачким акцијама обновљенаца-расколника. У ту групу ушао је немали број монаха, који су се после затварања манастира настанили близу цркава. После хапшења Сергеја Степанова кога су осудили и послали у Соловјецки логор, од 1928. године духовну подршку

и руководство заједницом преузео је свештеник Александар Васљански.

Свештеномученик Данило родио се 1870. у породици земљорадника Василија Алферова у селу Тројна Бобровскога среза Вороњешке губерније. По завршетку богословије Данило Васиљевич се оженио и убрзо био рукопожен у чин свештеника.

Године 1912. добио је премештај у село Старо Никољско, које се налазило близу села Седамдесетно где је служио свештеник Александар Висљански. Као и сваки служитељ Цркве, отац Данило је био лишен права гласа, а такође је требало да плати и већи порез. До 1929. год. свештеник је још могао да плаћа намете. С пролећа 1929. када је требало да преда држави скоро десет тона жита, он је предао само трећину. Због тога што није испоручио остатак жита дали су га на суд, који је пресудио да се због неплаћања дуга свештенику одузме кућа и стока. До јесени те године о. Данило је требало држави да преда још преко осам тона брашна.

Када су крајем двадесетих година бољшевици почели са масовним уништавањем индивидуалних домаћинстава, хришћани

¹ Благочини савет — савет архијерејског намесништва епархије.

су се успротивили мерама совјетске власти и иступили против повлачења робних резерви, стварања колхоза, превеликог опорезивања и зајмова, против масовног затварања цркава.

После насилног одузимања резерви хране од земљорадника настала је глад. Видећи тежак положај земљорадника, свештеник Александар Висљански је заједно са свештенством цркве основао новчани фонд за пружање помоћи упропашћеним домаћинствима. Један од сведока причао је у истрази: „Тутор наше цркве Тимофеј Бердников после службе је веома често давао новац као помоћ верницима, и при давању новца обично се формирао ред... Помоћ се давала са знањем свештеника.“

У жару беспштедних гоњења Цркве, ОГПУ² је у фебруару

² Државна политичка управа (ДПУ), или Окружна државна политичка упра-

приврженост монархизму и везе са белом армијом. На питање иследника свештеник је кратко одговорио:

– Било каквих веза, осим службених, немам. Агитацијом или разговорима против власти или колхоза никада се нисам бавио. Такође, нисам чуо да ли се неко други тиме бави.

Дан после хапшења, 8. фебруара, иследник је испитивао оца Александра.

– За време мога служења, – казao је свештеник – мени се паства у више наврата обраћала... на пример, са оваквим питањима: треба ли давати вишак жита, да ли ће брзо бити крај света, да ли ће се брзо завршити овакав живот: о пљачки, гоњењу Цркве и тако даље. Ја сам одговарао да треба како ко може да даје у житне резерве. На питање: да ли

ва, скраћеница ОГПУ, одн. државна тајна полиција.

1930. ухапсила свештенике Данила Алфєрова и Александра Висљанског, а са њима још шездесет и четворо људи. Сви су завршили у затвору у Вороњежу. Ухапшени су по оптужници за стварање контрареволуционарне организације чији је циљ био свргавање владајућег режима.

Отац Данило је саслушан 5. фебруара. Истрага је обухватала његово активно учење у делатности Савеза руског народа,

ће наступити крај света, ја сам говорио да је то нама скривено и објашњавао сам у духу Јеванђеља. У том духу сам одговарао и на последње питање тј. да је неопходно волети непријатеље своје, а да би требало да се молимо за безбожнике. Ја као свештеник припадам древној апостолској Православној Цркви, на богослужењу помињем Митрополита Петра Крутичког и Епископа Алексеја... Тутор је могао из црквених средстава давати помоћ сиромашнима, али формалну одлуку о томе у том смислу ја нисам видео. Било је случајева када је Црква помагала сиромашнима. Ко су они били: да ли експроприсани кулак или сиромаш, црква не зна.

Свештеник није признао да су он и други виновницима спроводили контрареволуционарне делатности.

5. марта 1930. године тројка ОГПУ је осудила свештенике Данила и Александра на стрељање.

Свештеник Данило Алфєв и свештеник Александар Висљански су стрељани у 23 часа 6. марта 1930. изван Вороњежа и сахрањени у заједничку тајну гробницу.

На месту стрељања, које се налази 20 km од Вороњежа и на 4 km од станице Сомово, 1990. године био је постављен велики дрвени крст.

Свештеномученици Александар Висљански и Данило Алфєв су присаједињени мноштву новомученика и исповедника руских у августу 2000. на Јубиларном Архијерејском Сабору Руске Православне Цркве.

Наслов изворника:

Священномученики Александр Вислянский и Даниил Алферов (http://www.vob.ru/saints/shmc/alex_visl/main.htm)

– Како нас је видео и заволео Швајцарац Рајс (31. део) –

Војници на Солунском фронту (извор: mondo.rs)

Француска нас воли

Анџоније Ђурић

– Помоћ у оружју, храни, бомбама и дипломатији –

Речи узете за наслов биле су у времену о коме говоримо и поклич наде и утеха у муци и оснажена воља за нови самопрегор и спремност мале али витешке Србије да великој француској нацији у тим судбоносним годинама повери оно што јој је било најдрагоценије – своју децу, своју интелектуалну младост.

Мудро говори наша народна пословица да је у добру лако добар бити и да се на муци познају јунаци. И мудра је и дубока је јер је заснована на искуствима која су вековима таложена.

Ако је ико био на мукама и ако их је икад ико тако јуначки подносио – био је то српски народ.

Кад год је требало бранити отаџбину, правду, слободу, истину – наш народ је био као један човек и у тој дугој, исполинској борби за опстанак поднео многе муке и многе жртве. И муке и жр-

тве биле су утолико теже и веће уколико је српски народ имао мање пријатеља.

Живећи на овом раскршћу путева српски народ је био предоређен да издржи сурове и натчовечанске борбе за опстанак јер су сви моћни и велики желели да га потчине и тако осигурају миран и несметан пролаз ка туђим богатствима.

Упркос томе, српски народ је, борећи се витешки за своју праведну ствар изазивао дивљење слободољубивих народа и тако стицао пријатеље на које се могао ослонити.

И историја Великог рата сведочи о томе.

Међу верним и великим пријатељима била је, у првом реду, француска нација.

После Русије ми нисмо имали већег пријатеља од Француске.

Кад је на српским просторима

беснео рат а тифус косио најлепше цветове Француска је, мада и сама у крвавом рату, позвала своје лекаре да крену у Србију и помогну. Тражено је 100 добровољаца, а јавило их се, телеграфски – 3.400! Трбало је одмах поћи у Србију, малу, непознату земљу без знања језика. Али нису о томе бринули, споразумеваће се – срцем. И дошли су, не губећи ни часа, дошли да помогну. Ти сјајни витези хуманости показали су ванредну одважност, грозничаву активност, безграничну оданост. Они су се придружили српским лекарима и заједничким снагама епидемија је заустављена.

Писмо француско-српског одбора

То, међутим, није био почетак помоћи велике француске нације срчаном српском народу.

Српски и француски војници на Солунском фронту (извор: www.novosti.rs)

Интензивнији односи између Француске и Србије настали су по закључењу француско-руског савеза 1894. године. Од тада је, као и Русија, Француска стално била уз Србију, помажући јој, нарочито од 1902. године, да изгради своје железнице и модернизује наоружање своје војске.

У време кад су аустроугарски монитори пловили Савом и Дунавом – претећи Београду, Француска није остала само на дипломатији и финансијској помоћи: послала је малу, али одабрану живу силу, офицере, морнаре и три велика топа, мада их, у то време, ни сама није имала довољно на својим бојиштима.

Убрзо потом стигла је и француска ескадрила од десет авиона, исто толико пилота и официра и близу 90 војника, стављених на располагање српској врховној команди.

У то време је од најугледнијих личности, првенствено жена, углавном интелектуалки, супруга најистакнутијих француских политичара, публициста, научника и филозофа – у Паризу основан Француско-српски одбор. Овај

одбор је скупљао прилоге широм Француске за помоћ Србији. Писмо овог одбора, упућено свим француским листовима, овако се завршава:

„...Сви Французи треба да знају да је у биткама на Јадру, на Колубари и код Београда, као некад у биткама на Маратону и Платеји, или као у бици на Маргартену – један мали народ полетео на бајонете да спасе, уз своју независност, будућност људске слободе. Влада и народ српски воде од пре шест месеци један страшни рат, после две године раније тешког ратовања које их је стало толико крви, толико замора и толико новца. Сигурни у своју властиту победу, они од савезника траже само оружје и муницију, средства за продужење борбе до заједничке победе. Али они не казују Европи немаштину свог народа, беду и агонију својих рањеника, ни оскудицу својих војника...”

Новчани и материјални прилози за српски народ, који је у то време већ био добро опљачкан, били су свакодневни.

У опасности у које је Србија запала крајем 1915. године, кад

су се немачке и бугарске трупе придружиле аустроугарским, претећи Србији заокружењем и уништењем, Французи су опет били први који су нам притекли у помоћ. То је била 156. дивизија која је стигла 5. октобра у Солун. У то време вођене су крваве борбе за одбрану српске престонице. Ова дивизија је, међутим, после два дана кренула за Ниш, али су Бугари пресекли пругу од Ниша према Солуну па је дивизија морала да се врати.

Да у овом окружењу не би била потпуно уништена и да не би капитулирала, српска војска, влада и врховна команда изабрали су једини али частан пут: повлачење кроз борбу, у сусрет савезницима који су јој обећали помоћ. Како је та помоћ била недовољна за успешно супротстављање непријатељу – српска војска се запутила врлетним стазама Црне Горе и Албаније, пробијајући се према Драчу и Балони очекујући савезничке бродове да је прихвате и пребаце на Крф.

— *наставити се* —

– Пре 100 година –

Поруке „столетних“ текстова

Живораг Јанковић

Није сувишно нагласити да сви делови текста под наводницима потичу из 1915. године

Пролеће 1915. године било је време кад се још увек говорило само о европском рату и кад се могло рећи: „Осам месеци је протекло од објаве рата са Аустро-угарском, осам месеци напора и надчовечанске борбе са једним снажним и безобзирним непријатељем и тих осам месеци дали су неизмерне примере српске храбрости пожртвовања и издрживости... Пред Србијом се отварају у случају срећног исхода рата врло лепе перспективе.“ Тад се и овако размишља: „Дуго трајање рата довело је већ до умирења духова и правилнијег схватања и оцењивања ратних узрока.“ Не примећује се да тада међу Србима постоји иједан човек који је могао и замислити каква страдања тек предстоје.

Да би се боље схватило колико је Србија тад исцрпљена, довољна су и потребна поређења из области тадашњих економских могућности појединих земаља. „Ратни трошкови (Русије) свега 17 пута већи од наших док је њена спољашња трговина 30 пута већа од српске, њен државни буџет је 40 пута већи од нашег, а златна готовина њене државне банке је 70 пута већа од готовине наше.“ Затим, Русија је у првим месецима рата покренула само једну трећину својих снага. У време кад је Србија слала своје приучене ђаке на прву линију фронта, у Русији ни студентима није дозвољено вршење војне службе.

Уз невоље од противника долазе и оне од стране савезника који

више траже него што помажу. „Код Срба се створила горка представа да сви неутрални тргујући и с нашим непријатељем и с нашим савезницима добијају награду за овај цинизам... Државе које располажу интересима Србије, не договарајући се с њом, чак не сматрају нужним ни да разговарају с Пашићем, да би га упознали са својим

Василиј фон Штрандман

намерама и одлукама, те му дале могућност да припреми јавно мишљење... Србија приноси жртву коју је немогуће упоредити са жртвом било којег савезника. И зато сматра да с правом може да очекује... Србији не преостаје друго него да се бори не само против Аустрије, него и са својим властитим савезницима, да би спасла своју рођену земљу и своје крвне интересе...

Србијом располажу и деле је као да је афричка колонија. Не можемо чинити концесије на рачун нашег племена... Све је упропашћено једино због повлађивања... од стране наших савезника и жртвовања животних интереса Србије нашим најгорим непријатељима.“

У ово време о текућим приликама пише и мађарски гроф Андраши: „Спољни повод за рат био је не пријем Аустријске ноте од стране Србије, али прави узрок рату лежи у томе што Русија није хтела допустити да Аустро-угарска смањи Србију.“ Истина, уважени гроф се дивније изражава. „Русија“, вели он, „није хтела одрећи се задовољства, да Србију одржава као колац у нашем телу...“ Писац уздише што је аустријска дипломатија допустила да осећаји везе између Русије и Србије тако ојачају и постигну важан чинилац.

Последња провера

Довољно је што се уочава да се и пре рата доста могло видети. Још 1911. и аутор је о својој земљи у будућем рату „развио једну грубу милитаристичку теорију о рату уопште и о његовом значају. Како су се паметнији Немци ограђивали од идеја изнетих у овом спису...“ Остала већина „полако су се привикавали на примамљиву слику будућности Немачке царевине ако се буде пошло тим путем.“

Негован стил постаје сам себи циљ. Занемари се суштина теме и лако заведе кроз утисак да је учи-

њен напредак док се ради само о замени „омота“. Веровало се онда да је реч о главној представи а већ 20 година касније се видело да је то само „последња проба“.

Још пред рат Немачка тврди да „обзири на спас и победу могу обихти све прописе међународног права. Нажалост, званична Немачка у лицу свога канцелара, користила се унеколико тим схватањем... и бранила једном апсолутно војничком потребом.“

„Пангерманизам уништава право других народа пред Немачким апетитом, панславизам тражи за Словене право да живе према њиховом идеалу.“

„Писац свуда и сваком приликом исмева Енглеze и Русе како не воде поштenu политику, како не поштују уговоре и не могу да схвате да има народа који воде поштenu политику и држава које поштују уговоре.“ Заборавља се да је Аустрија погазила одлуке из 1878. и тако дала повод за кризе. Немачка је погазила уговоре о неутралности Белгије и Луксембурга које је потписала.

„Кад човек види и држање цара Виљема у овом и пред овим ратом и све оне појаве које Немачка у овом рату на видик износи, тад се невољно истиче, управо намеће питање: откуд то? Како то? И зар нико то да види и предвиди раније...? Личност цара Виљема је до самога рата цртана као миротворна. Цар Виљем умало није добио Нобелову награду као миротворац...! Виљем никад није био миротворац по својој природи, него само по рачуну, по политичкој невољи, по задржавању другог и других од наглих корака...“

„Кад овако пише један професор универзитета онда то показује да у Немачкој има и међу највећим интелектуалцима људи који су изгубили не само сваку меру него и памет.

Ни речи да је Немачка предала Русији ултиматум и да је Немачка

објавила рат и Русији и Француској... Није јасно, како један паметан и интелектуалан човек може мислити, да ће нешто постићи извртањем факата, који су свакоме тако добро познати.“

Препозна се лако – настојање Немаца. „Покушао је изнети ближе и даље узроке садашњем рату, објаснити како су у току времена могли Немци постати овакви какви се сад показују у овом рату на изненађење скоро свију...“ Колико пута за непуних сто година Немци изненаде околину... Успех им заврти главу и брзо се определише за став да је сила испред права. Изненађење је и „свежина“ (порука) столетних текстова.

„Нека Србији ништа не дадну, али нека јој не одузимају њен најмилији део“ (Н. Пашић – В. Штрандману).

„Срби су склони скоро фантастичном идеализму и они јасно разликују Краљевину Србију од српске нације, чијем се заштитником сматрају, па је за њих сваки разговор о интересима прве без важности уколико се сукобљава са интересима друге“ – енглески тајни емисар.

J. J. – Пижон: „Ово се може назвати: рат за деобу Срба.“

„Нећете ми замерити што сам пре свега Рус и што су ми најближи интереси Русије, али вас уверавам да сам одмах после тога Србин и да су ми најближи интереси српског народа“ (Сазонов).

Чести сусрети са „Немачким тврђењима о величини и надмоћности Немачке културе и задатку Немачког народа пред историјом човечанства...“ У рату се брани „живот Немачке, мисао Немачке, уметност Немачке... против разуданости Козака и Татара.“

„У Немачкој је то појава општа, израз команде и дисциплине којој следе сви, скоро без изузетка и не данас и сутра, него стално, и не у нижим деловима друштвеним него и у вишим и највишим.“

Непрекидни низ успеха од средине 19. в. утицао је да Немци „одлепе“. То им је „завртело мозак, како би се у нас популарно рекло“ (1915).

„Немачки народ је учинио оно што није дозвољено ниједном народу; он је себе самог узео за свој циљ. Од свог интереса правио свој идеал. Сваки народ треба да ради за чове-

чанство а Немачка је примала само себи и радила само за себе. Она је уздигла Немце више човечанства тј. против човечанства.“

Може ли свет без рата?

Онда то је прича о непријатељу и то у току трајања ратних окршаја па може изгледати претерано – али и као таква показала се као тачна јер нажалост више пута је издржала проверу иако настала у посебном стању и расположењу.

„Да ли свет може да живи без ратова то још није пречишћено. Али, да је садашњи европски рат поред свих дубљих и даљих, случајних

или неизбежних узрока својих у великој мери потекао услед политичке неспособности Немачке... прорекао је у студији о Немачкој која је објављена и на немачком језику баш пред сам европски рат да ће Немачка политичким психолошким менталитетом изазвати европски рат... Да су Немци били бољи политичари не би дошло ни до рата...“

„Без ове подлоге (слика немачких особина) тешко да бисмо могли све ово имати и видети у Немцима што имамо и видимо данас“

„Ове основне црте карактера Немаца јесу: суровост, сервилност у невољи, тиранија у добру и господству, слепа покорност пред ауторитетом...“ У анализи с краја 20. века састављеној од стручних људи, Немци су оцењени као: агресивни, безобразни, охоли, склони самосажалењу без сличног осећања за друге. Тад је тај извештај поделио чланове енглеске владе. И тад је било неких који су тврдили да данашњи Немци не могу поновити грешке предака. Већи део текстова потиче од Ст. Станојевића, који је имао срећу да на време склопи очи и не види како је излагањем својих запажања постао злослутни пророк.

У сусрет трећем билатералном међуверском дијалогу

Државно-верски дијалог Србије и Индонезије

као подршка очувању територијалног интегритета наше земље на Косову и Метохији

др Александар Раковић

Република Србија и Република Индонезија би ове године (2015) требало да одрже трећи билатерални међуверски дијалог. С тим у вези би требало подсетити на важна достигнућа првог и другог билатералног међуверског дијалога две земље, а посебно је реч о ставу Републике Индонезије да не призна једнострано проглашену независност косовских Албанаца.

Одмах по једностраном проглашењу независности од стране албанских сепаратиста на Косову и Метохији (2008) видело се да Република Индонезија, као највећа муслиманска земља на свету, неће заузети ни изблиза сличан став према том питању као што је то учинила током деведесетих година 20. века када је била међу многим земљама које су подржале сецесију Босне и Херцеговине.

Само дан после сецесионистичке одлуке Албанаца у Приштини, индонежански амбасадор у Уједињеним нацијама Марти Наталегава изразио је 18. фебруара 2008. на седници Савета безбедности забринутост због развоја ситуације на Косову и Метохији и жаљење што преговори нису довели до обострано прихватљивог решења за Србе и Албанце које би гарантовало мир и стабилност. Треба имати у виду да је бивши председник Индонезије Сусило Бамбанг Јудојоно 1995. и 1996. био генерал у оквиру миров-

не мисије Уједињених нација у Босни и Херцеговини (УНПРОФОР). Јудојоно је на лицу места имао прилику да се упозна с балканским поделама и да стекне утисак како су ове теме много комплексније него што је приказивано.

Државно-верска дипломатија албанских сепаратиста није мировала. Требало им је да задобију подршку Индонезије с надом да ће је у томе пратити друге земље. Стога је у Џакарту стигао главни муфтија Исламске заједнице Косова Реџеп Боја како би у августу 2011. у Савету улеме Индонезије заговарао признање акта сецесије косовско-метохијских Албанаца. Боја је у потпуности играо на емотивну карту муслиманске солидарности. Подвукао је да је за Албанце посебно важно да сецесију признају Индонезија и Египат. Председник Савета улеме Индонезије Мухидин Џунаиди изјавио је да ће Савет улеме Индонезије затражити од власти Републике Индонезије да признају сецесију коју је прогла-

сила такозвана Скупштина Косова. Колико је Боја био важан емисар потврђује чињеница да су га власти у Приштини 2012. поставиле за амбасадора у Саудијској Арабији.

У време посете Реџепа Боје Индонезији став ове земље о неприхватљивости албанског сецесионизма још више је утврђен. Министар спољних послова Индонезије Марти Наталегава потврдио је министру спољних послова Србије Вуку Јеремићу, приликом посете српског министра Џакарти у фебруару 2011. да Индонезија неће признати једнострано проглашену независност на Косову и Метохији.

Међутим, право изненађење у том смислу било је одржавање Првог билатералног међуверског дијалога Србије и Индонезије у Београду (7–9. април 2011) када су државно-верску делегацију Индонезије заједно дочекали државни функционери и верски поглавари Републике Србије. Закључак индонежанске делегације био је да је са Републиком Србијом вођен најбо-

С Другог билатералног међуверског дијалога Србије и Индонезије, Џакарта 2013.

љи међуверски дијалог од када се Република Индонезија одлучила за овај вид меке дипломатије према другим државама.

Амбасадор Индонезије Самуел Самсон је од 2011. до 2014. више пута поменуо да је Први билатерални међуверски дијалог Србије и Индонезије (2011) утврдио позиције Индонезије у подршци Републици Србији на косовско-метохијском питању. Представници државно-верске делегације Индонезије су се уверили да у Републици Србији постоји верски склад и с тим утиском су се вратили у своју земљу. Стереотип о Републици Србији пун негативности, настао током деведесетих година 20. века, био је све блеђи.

У Џакарти је од 23. до 25. октобра 2013. одржан Други билатерални међуверски дијалог Србије и Индонезије. И за овај сусрет Република Србија је формирала највишу државно-верску делегацију. На сваком сусрету са индонежанским дипломатама, верским службеницима, професорима и научницима, чланови наше државно-верске делегације су подвлачили значај поштовања територијалног интегритета Републике Србије на Косову и Метохији. Патријарх Иринеј је непрестано подвлачио да су права хришћана на Косову и Метохији угрожена и захвалио се Индонезији што „није признала насилно отцепљење дела Србије – Косова и Метохије где се развијала историја, култура и духовност српског народа“. Директор Радојевић је 25.

октобра 2013. пренео председнику Представничког дома Народне скупштине Индонезије др Марзукју Алију захвалност председника Републике Србије Томислава Николића Индонезији на принципијелном ставу према очувању територијалног интегритета Србије. Координациони министар за народна питања Агунг Лаксоно нагласио је 23. октобра 2013. да Индонезија неће признати „самопроглашену независност Косова“.

Будући да је Индонезија највећа муслиманска држава у свету, од посебне важности су били ставови представника Исламске заједнице Србије. Током посете Базнасу (24. октобар 2013), државној институцији која се бави социјалним питањима муслимана, муфтија Јусуфспахић је нагласио да је самопроглашена независност косовских Албанаца политичко питање, а не верско. С тим у вези говорио је и реис-ул-улема Адем Зилкић који је дао завршну реч приликом посете државно-верске делегације Републике Србије Надлатул улами, највећој исламској организацији у Индонезији. Зилкић је подвукао да су се „након једностраног проглашења независности Косова муслимански верници нашли с две стране границе која је насилно успостављена“. Био је изричит да „проблеми на Косову нису верске већ националне природе“. Зилкић је пријатељима из Индонезије поручио да „буду обазриви и не подлегну једнострано проглашеној независности Косова“. Реис-ул-

улема Исламске заједнице Србије је као муслиман замолио представнике Надлатул уламе да подрже своју владу у доследном ставу око косовско-метохијског питања како „наши верници не би живели с две стране границе“.

Ставови Српске Православне Цркве и Исламске заједнице Србије о питању положаја Косова и Метохије су били изричит и јасни. Познато је да је на истовестан начин о томе у јавности (*Политика*, 30. децембар 2007) говорио рабин Јеврејске заједнице у Србији Исак Асиел: „Најчешће помињана паралела Косово–Јерусалим је умесна, јер је на Косову формиран духовни идентитет Срба... С те стране, не можемо а да немамо пуно разумевање за ставове Србије о питању Косова.“ Надбискупија београдска Римокатоличке цркве у Србији не може имати другачији став од става Свете столице да „Ватикан не признаје једнострано проглашену независност од стране Албанаца на Косову почетком 2008“.

Пример оба билатерална међуверска дијалога Србије и Индонезије показује да државно-верска политика може да пружи знатну снагу дипломатији Републике Србије на свим пољима па и на најзначајнијим питањима какво је очување територијалног интегритета и суверенитета наше земље на Косову и Метохији. Стога нам је даљи државно-верски дијалог с Индонезијом од највећег значаја. ■■

– Четири деценије од појаве романа *Петријин венац*, дела које представља једно од најзначајнијих остварења савремене српске прозе у којем је главни лик – лик жене патнице –

Петријин ореол

„Блажен је човек који претрпи искушење,
јер кад буде опробан примиће *вијенац живоша*,
који Господ обећа онима који га љубе“ (Јак. 1, 12).

Петрија је, у складу са семантиком свога имена, постојана као камен, а њена жртва јесте крајеугаони камен физичког и духовног опстанка српског националног бића. Драгослав Михаиловић овим романом подигао је споменик жени патници, тихој, неприметној жени из народа са неувенљивим венцем небеске славе око седих власи, која нас поучава, опомиње, теши, грли и нада се да се нећемо постидети када нам у блаженој вечности изађе у сретање.

Ове године навршавају се четири деценије од појаве романа *Петријин венац* Драгослава Михаиловића, дела које представља једно од најзначајнијих остварења савремене српске прозе у којима је главни лик лик жене. Књижевнoисторијски посматрано, овај роман надовезује се на „патнички триптих“ српског „високог реализма“ који сачињавају дела *Патница* Јакова Игњатовића, *Сељанка* Јанка Веселиновића и *Сеоска учишћељица* Светолика Ранковића, само без њима својственог амбивалентног односа приповедача према јунакињама које су социјално репрезентативне, економски обесправљене, али морално инфериорне.

Петријин венац у српској књижевној критици окарактерисан је као дело иновативно по композиционим и језичко-стилским одликама, по померању тежишта уметничког осмишљавања према ситном, свакодневном и интимном, а главна јунакиња, педесетдогодишња

Петрија Ђорђевић из Вишњевице, као хероина која је своја патничка искуства преобразила „у трагичну мудрост, у једине тренутке који јој доносе надмоћност и мир у њеној пустиши“ (Љубиша Јеремић).

Дело се састоји од четири композиционе целине које поседују новелистичку самосталност („Пи воду и ћути“, „Увеличане слике и досадне мачке“, „Лежи ми, сестро, у крв да ти кажем која си“ и „Велика опасност и вешта одбрана од вештице“) и једне дуже прозе („Небески свирачи“), у којој препознајемо доста романескних одлика. Ове целине обједињује исти главни јунак, исти начин приповедања догађаја, понављање одређених мотива чије је смисаоно значење управљено ка једној истој, у основи суморној литерарној визији човекове судбине, са поруком о осуђености бића људскога на патњу и бол, о немоћи да помогне свом најближем, о свеприсутности смрти, о трагичној усамљености. Петријин живото-

пис испуњен је недаћама, страхом, болешћу, страдањем и патњом која је изазвана смрћу деце или је последица одвећ замршених узрока у самој јунакињи, а често је њен живот и непосредно угрожен. Све епизоде имају трагичан завршетак: мучна и понижавајућа смрт оба детета и оба мужа („људи се кај мрцине распадају“), патња (епизоде са одузетим Витомиром и „шунтавим“ Радованом), одбаченост и напуштеност (после Мисине несреће, по јунакињином признању, сви су јој окренули леђа – „изједанпут оћоравили, па ниједан не може да ме позна. Нико ми се не јави нит ми Бога назове [...]. Ништа од људи неће тако да те одвоји ко несрећа“). Ако су у Петријином животу и постојали некакви тренуци среће и хармоније, они су остали само у сећањима (поглавље „Увећане слике и досадне мачке“). И не знајући, дане једноставне и скромне девојачке среће провела је уз суморног кафеџију који се са животом „разминуо“, а не тамо

где се надала, у браку са Добривојем и потом Мисом. Пропаст њених нада одвија се у атмосфери опште пропасти рударског краја у коме живе јунаци дела. Сада, под старост, Петрија своди биланс свога животног пута: „Ники ми више не остаде. Никог више немам да ме разговори кад сам тужна. Ники неће да ме држи за руку кад будем умирала“.

Дело карактерише исповедни облик казивања у првом лицу, „сказ“ у терминологији руске формалистичке школе. Петријин говор одступа од књижевнोजезичке норме – то је казивање у косовско-ресавском дијалекту, са синтаксичким обележјима говорног језика, са лексичким фондом који проистиче из социјалног статуса јунакиње (полусељанка, полурадница која живи далеко од града). У крајње озбиљно приповедање о драматичним и напетим збивањима уграђени су и хумористички пасажии, који оживљавају казивање, омогућавају предах и чине упечатљивим све оно сурово и страшно што им претходи и следи.

Доминантни мотиви у Петријином казивању јесу мотиви смрти, болести, усамљености. „Могло би се рећи да Петрија једнако прича исту причу у свим одељцима, да је њен венац сплетен доиста од сличних нити“, констатује Љубиша Јеремић. „Али у сваком од одељака овог венца исте нити образују различиту шару, а сплет истих догађаја у различитим пресецима открива увек друкчији однос смисаоних акцената“. Описи смрти и болести налазе се на структурално најважнијим тачкама, дела, преломним и са становишта Петријине судбине: смрт девојчице Милане, смрт првог детета на порођају, сцена умирања Мисине мајке, Мисини последњи тренуци у београдској болници, смрт прве свекрве, омрзнуте Веле Бугарке, смрт првог мужа,

појаве умрлог Мисе у сновима, болест кћерчице, болест друге свекрве, Петријино тровање живом, отказивање руке, Витмирова загонетна болест, Милијанине компликације после порођаја. Петрија о свему приповеда једноставно и непосредно, са мноштвом детаља, чињеница, конкретно, у присном разговору, изражавајући се реченицама без украса, без интелектуалних лукавстава и намере да постигне литерарни ефекат, али њој су својствена и општија закључивања у духу кратких народских мудрости које сажимају тешка животна искуства. „Говор неукле, полуписмене жене постепено се оснажује до нивоа ауторског становишта које у некој асоцијацији може да подсети и на становиште библијског приповедача“, истиче Божо Копривица. Приповедајући о суочавању са злом у животу, о патњи, губитку, поразу, самоћи, болести и смрти, она испуњава читаоца топлим, светлим осећањем, поручује да вреди живети, а њена „племенита резигнација стоичког кова“, по запажању Владете Јанковића, „чини да и пораз у судару са силама живота буде на извесан начин раван победи“. Вероватно највећа вредност дела проистиче из откривања виталности, оптимизма, тихе храбрости и неприметне чврстине јунакиње, „њене способности да не клоне духом и да у својој старачкој напуштености уме још увек на прави начин да воли и да мрзи, да прашта, да распознаје добре од злих, и најпосле, да схвата и туђе невоље и да се, кажујући их, милостиво односи према њима“ (Љ. Јеремић). Своја патничка искуства она преобраћа у мудрост, чувајући истинску човечност и способност бескрајног, мада горчином осенченог саосећања са другима, и излазећи на крај са свим кључним стварима земаљског и духовног постојања. Иако у ње-

Драгослав Михаиловић (1930), српски књижевник, редовни члан САНУ, добитник многих књижевних награда и признања, превођен на више европских језика (фото: <http://riznicasrpska.net>)

ној свести има народског фатализма, празноверица, преплитања православља и паганизма, Петрија се у неким моментима уздиже до псаламско-пророчке беседе са Творцем и Промислитељем. Тако, учи Мисине смрти она исповеда: „Твоја је последња, Господе, и ја морам да слушам. Ал много ми је тешко и није баш људски да ти одма све поверујем. Опрости ми, Господе, унапред те молим“.

Име главне јунакиње носи значајан симболички потенцијал: оно не само што сугерира њен социјални статус (типична жена из народа), него представља и битну одредницу њеног идентитета: Петрија је, у складу са семантиком свога имена, постојана као камен, а њена жртва јесте крајеугаони камен физичког и духовног опстанка српског националног бића. Драгослав Михаиловић овим романом подигао је споменик жени патници, тихој, неприметној жени из народа са неувенљивим венцем небеске славе око седих власи, која нас поучава, опомиње, теши, грли и нада се да се нећемо постидети када нам у блаженој вечности изађе у сретање.

Живимо заједно са Богом у срцу

Јована Стојановић

У суботу, 4. априла 2015. године, на платоу испред капеле Свете Петке на Калемегдану, Удружење за помоћ особама са сметњама у развоју Стари град „Живимо заједно“ традиционално је организовало прославу једног од најлепших православних празника Врбице.

Захваљујући многобројним учесницима и доброј организацији домаћина, богат културно-уметнички садржај је окупио преко 300 гостију.

Пре почетка програма, на Литургијском сабрању у Цркви Ружици, деца и одрасле особе са инвалидитетом примиле су Свету тајну причешћа, а након тога деци су подељени звончићи и врбове гране. На молбу организатора, катихета Осме београдске гимназије Велибор Мартиновић је беседом о празнику Цвети отворио програм.

Затим је наступио хор ученика Основне школе „Лаза Костић“ са Новог Београда, под вођством наставника Милорада Ђурића Милета, а потом и хор корисника Удружења „Живимо заједно“, којим је дириговала Ана Козић. Својим веселим наступом, члан удружења Бојан Шкрабар дао је свој допринос програму. У истом духу, сплет песама из Срема извели су гости из Голубинаца, Сремске Митровице и Старе Пазове – чланови Удружења „Голубиначке голубице“. Игром из околине Пирота представио се први ансамбл КУД-а „Седмица“ из Угриноваца, а децји ансамбл истог КУД-а сплетом игара из

Западне Србије и Шумадије. Уследили су рецитали ученика основних школа „Миодраг Матић“ и „Др Драган Херцог“, као и корисника Удружења „Живимо заједно“, које је припремила њихова вероучитељица Милица Ракић. Чланови катихетске секције Осме београдске гимназије, чији рад координира катихета Велибор Мартиновић, извели су краћи патриотски рецитал: тужаљку „Страданије србско“, епску песму „Буна Хаџи-Проданова“ и етно-песму са Косова и Метохије „Црвен цвете“, коју су двогласно отпевале ученице Срна Ђенадић и Милица Глуховић.

Основне технике превијања предочили су волонтери Црвеног крста Стари град, а своје вештине приказали су и чланови манекенске секције Удружења „Живимо заједно“. Након два сата садржајног програма и пригодног послужења, учесници су са гостима који су дошли из других градова провели лепо послеподне у Врту добре наде Београдског зоолошког врта, а затим и у просторијама Удружења.

Целокупан програм је медијски праћен од стране представника телевизије „Студио Б“, а прилог о овом јединственом дружењу је емитован у јутарњем програму и дневнику ове телевизије.

Удружење за помоћ особама са сметњама у развоју Стари град „Живимо заједно“, од када је основано 1997. године обележава празник Врбице са пријатељима и гостима из целе Србије. Организација окупљања, као што је прослава Врбице, део је стремљења ка остварењу основног циља рада удружења – унапређења квалитета живота особа са инвалидитетом, чланова њихових породица уз подршку шире друштвене заједнице. Удружење у дневном центру, на адреси Студентски трг 18 у Београду, свакодневно окупља и до 50 особа различитих узраста, са различитим облицима и степеном инвалидитета, пружајући им подршку, одговарајући на њихове потребе и подстицајући развој очуваних потенцијала, кроз разноврсне и бројне едукативне, радно-окупационе, креативне и рекреативне активности. ■

Удружење „Живимо заједно“ за помоћ особама са сметњама у развоју

Удружење „Живимо заједно“ основано је 1997. године, као плод потребе и стремљења групе родитеља да личним ангажманом и заједничком акцијом побољшају квалитет живота своје деце и очувају породицу, као основну ћелију друштва и морално језгро из којег се постепено рађа хуманост, као покретач религиозног, али пре свега честитог човека.

Године трајања и наша снага вере која јача, доказ су да су особе са инвалидитетом и њихове породице у нама нашле пријатеље, сараднике, едукаторе и саветодавце – људе спремне да виде и саслушају човека, да уђу у срж проблема и реше га у пракси.

Наш основни циљ је инклузија у најјаснијем и најширем смислу те речи.

Инклузија је предуслов да се особе са сметњама у развоју и њихове породице интегришу у све сегменте друштва. Брига и подршка болеснима и слабима један је од основних постулата хришћанства. Није ли Христова порука да не окрећемо лице своје од болесних и угрожених? Ми то знамо и осећамо када свакога дана педесет корисника нашег дневног центра подсетимо да нису сами, да су потребни својим пријатељима, породицама и нама њиховим саборцима у бици за нормалан живот. Едукацијом и мотивацијом, ми од њих стварамо функционалне друштвено корисне особе, које су упркос својим ограничењима способне да себи стварају основу за самосталан живот у заједници са здравим људима. Основа нашег рада је брига пријатељска, стручна, психолошка, морална и правна подршка, као и подршка вршњака.

Уз духовно снажење у Богу, уз стално учење, уз топлу руку и реч човека – учитеља, дефектолога, психолога, социјалних радника, правника и едукатора – који су током година били део наших креативних радионица у којима су корисници нашег центра уз слободну вољу учили да стварају лепе и корисне ствари својим позитивним мислима и вредним рукама.

Тако је током година у пракси отелотворена идеја председника удружења господина Дејана Козића, да мануелни и креативни рад лече и благотворно утичу на душу и тело човека. Стручњаци нашег тима постали су, уз сталну бригу за кориснике, бољи људи богатији за једно посебно духовно и практично искуство које је и данас у Србији, али и на Балкану пионирски подухват. Сваки наш корак, био је изазов, али и победа, а круна рада је наша оаза љубави и пријатељства у мирном зеленом сремском селу Голубинци – где наши корисници живе сами уз подршку мештана и стручњака.

Наравно, све што смо учинили не би било могуће без подршке људи добре воље – особито наших пријатеља из Амбасаде СР Немачке, који су донирали три куће у Голубинцима. Ово је створило услове да вратимо на земљу – која ће учити, радом лечити, али и хранити – малу заједницу особа са сметњама у развоју. Ове године, 22. априла – у дану када се слави Дан планете Земље – наша Еколошка оаза Голубинци прославила је свој први рођендан.

Користимо прилику да се захвалимо свим својим сарадницима и пријатељима, као и снажној војсци волонтера, која је учила и савала у нашим центрима у Београду и Голубинцима и помогла нам да као организација јачамо из дана у дан.

Захвалност дугујемо и Српској Православној Цркви јер нам је на дугом и напорном путу била учитељица, темељ вере и живи извор Духа. На крају позивамо све људе добра воље да по својој жељи и могућностима буду наши сарадници и донатори – јер је срећа онога ко има више и даје једнака срећи онога који прима.

Ми ћемо на Вашу руку пријатељства, одговорити љубављу, јер ми – живимо заједно – и менталне и физичке развојне баријере нас не раздвајају. Ми смо Србија у малом – вера и нација нас не деле, већ уједињују. Ми смо доказ да су сви људи једнаки пред Богом.

Успешан развој интелигенције пре свега је у стимулисању

Развој интелигенције

Саша Велимир

Сам почетак живота је најзначајнији за развој интелигенције јер представља посебну прилику за обезбеђивање трајног развоја мозга, заправо тада се брже него у каснијем периоду стварају неуронске везе, и формирају читаве мреже нових путева.

Савремено доба намеће брз темпо живота и мноштво захтева. Када размишљамо о својој деци, желимо им успешну будућност, међутим питање је како се долази до ње. Бројне ствари током живота ми не можемо да контролишемо, па тако ни као родитељи немамо потпуну контролу у животима наше деце. Родитељска улога оставља снажан печат, вршимо велики утицај у раном детињству, и заправо чинимо ствари које ће их формирати и обележити до краја живота.

Смене парадигми су одувек биле присутне у науци, међутим када је питање васпитања и од-

гоја деце ствари нас додатно забрињавају и оптерећују. Актуелна тема која се пројављује кроз медије, бројне семинаре, радионице и литературу је питање о новим перспективама развоја интелигенције. Сведоци смо бројних нових приступа у њеном развоју. Новине су чак драстично различите у односу на претходна сазнања стручњака, а све је више акценат на истраживањима из неурофизиологије. Када говоримо о њеном развоју, пре свега мислимо на развој код деце, и то од рођења до шесте године живота, јер управо овај период представља потенцијал за њен максимални развој.

Одређење интелигенције

Интелигенција се може дефинисати на бројне начине, а многи аутори се разилазе чак и у разумевању суштине њеног процеса. Сама реч „интелигенција“ потиче од латинске речи *inteligere* и значи „разумети, схватити“. Она представља менталну карактеристику, као и једну од највидљивијих димензија личности помоћу које се мере индивидуалне разлике. „Једни сматрају да је интелигенција способност решавања нових проблема и сналажења у новонасталим ситуацијама из

искуства, док други пак сма-трају да интелигенција обухва-та способност апстрактног раз-мишљања, разумевање узрока и последица неког проблема, способност разликовања бит-ног од небитног, способност учења и прилагођавања неком задатом циљу. Неки аутори пак имају фокус на способности ла-ког и брзог учења.“

Не постоји опште прихваће-на теорија интелигенције, јер заправо не ради се о нечему опипљивом, „већ о конструкти-ма научних појмова, а упознајемо их пре-ко њиховог својства и ефекта“. Иако се де-финиције интелиген-ције разликују, теоре-тичари се слажу да је интелигенција потен-цијал, а не потпуно развијена способност, а колико ће тај потен-цијал бити развијен зависи од пуно фак-тора, а посебно у пр-вих неколико година живота. Такође интелигенција се може сагледати и као „комбинација урођених карактеристика нер-вног система и развојне интели-генције, обликоване искуством и учењем“.

Јасно је да постоје и разли-чити видови интелигенције, од лингвистичке, музичке, логич-ко-математичке интелигенције, до просторне, телесно-кинесте-тичке, социјалне интелигенци-је, интерперсоналне и натура-листичке (природњачке), као и егзистенцијалистичке или ду-ховне интелигенције. Све оне понаособ су акцентоване у одре-ђеним сегментима. Неопходно је и разјаснити разлику између талента и интелигенције. Наи-ме, под талентом се подразуме-ва да се у одређеној области не наилази на проблем (нпр. црта-њу или свирању), заправо то не би требало да представља ника-

кву проблемску ситуацију, док под интелигентним понашањем говоримо када имамо проблем и када га успевамо решити и успе-шно превазићи.

Развој интелигенције

Једно од кључних питања ове теме је шта заправо утиче на развој интелигенције, и видимо да су такође мишљења била по-дељена. С једне стране, акценат је на наследном фактору, с тим што није само на генетском ма-

На развој мозга можемо утицати спољним сти-мулансима. Савремена научна истраживања пре указују да је тенденција развоја интелиген-ције пре свега у стимулисању веза међу неур-онима и на тај начин повећавања интелекту-алних способности. Наша деца могу да науче сваку информацију која им се представи на ја-сан и забаван начин. А предшколски период је најзначајнији, јер се до седме године живота мозак формира око 70%.

теријалу, већ и на свему ономе што су нам родитељи током од-растања пружили у интелекту-алном смислу. С друге стране, истицали су се и фактори сре-дине, који су веома значајни за период одрастања када школа и друштво имају већи утицај на нас, као агенси социјализаци-је. Међутим, чињеница је да се интелигенција много брже раз-вија у првим годинама живота када спознајемо свет и све ње-гове елементе. Кроз савремена истраживања видимо да бројни фактори утичу на њен развита-к. Поред генетског материјала ко-ји нам је дат рођењем, на развој утичу и исхрана, ваздух, крета-ње, учење, а пре свега стиму-лативно окружење. Социјалне факторе као значајне, не треба посматрати само у смислу по-вољних услова за развој већ и са аспекта усмеравања начина ин-телектуалног испољавања.

Деца се рађају са различитим личностима и темпераменти-ма, као и у различитим култу-рама, економским, социјалним и политичким условима, међу-тим приступ за успешан интелектуални развој за све је исти. Поред одређеног броја нервних ћелија које су дате рођењем, стичу се и бројне неуронске везе, које се граде током живо-та. Сам почетак живота, првих пар месеци су најзначајнији јер представљају посебну прилику за обезбеђивање трајног развоја

мозга, заправо тада се брже него у каснијем периоду стварају не-уронске везе, и фор-мирају читаве мреже нових путева. Путем додатног садржаја стимулишемо развој неуронске мреже де-тета. У прилог ового говори и чињеница да је свако дете способ-но да савлада матер-њи језик у најранијем

периоду живота, што заправо представља једну од најком-плекснијих и најтежих ментал-них изазова, као и да се људски мозак до пете године развија преко 50% од укупног процента његовог развоја. Оваква врста неуронских мрежа развија се пре свега спољном стимулаци-јом. „Интелектуална стимулаци-ја помаже у формирању додат-них синапси и на тај начин се ствара богата неуронска мрежа“ (Marian Diamond).

Стимулисање интелектуалног развоја

Учење представља процес ко-ји се одвија током читавог жи-вота, међутим најранији пе-риод живота је непресушан за напредовање. Она деца која имају стимулативно окружење боље развијају свој мозак. Аде-кватна стимулација подразуме-

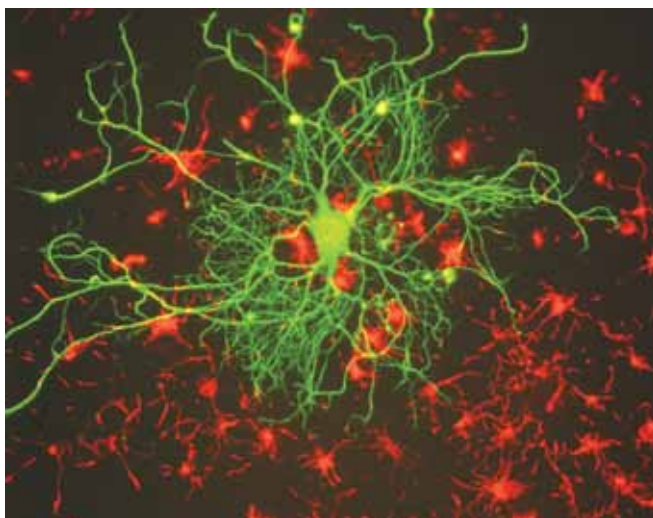

ва пре свега физичку активност, што више кретања као и језичког изражавања, чиме се повезују лева и десна страна мозга и учи се координацији покрета. А занимљива чињеница је и да се путем жвакања између осталог развијају се неуронске мреже. Још једна од потврда оваквог приступа развоју мозга и додатним стимулацијама, представљају и истраживања која су показала да у земљама Југоисточне Азије у којима се рано креће са учењем апстрактних симбола, постижу се изузетни резултати на тестовима знања. Оно што се опет поентира је то да је моменат самог почетка учења апстрактних симбола (ту спадају марке аутомобила, робне марке, заставе, саобраћајни знаци...) од пресудног значаја. Учење апстрактних симбола у раном периоду живота доводи се у везу са каснијим начином размишљања и учења.

Тенденција усмеравања деце би требало да иде у правцу учења практичног размишљања, практичне примене и решавања конкретних проблема. На овај начин развија се функционално знање које подразумева брзину размишљања и закључивања. Класични системи школовања своде се на репродуктиван модел учења, учења напамет без смисаоне везе, међутим како бисмо то променили у употребу би било добро ставити игре асоцијативног памћења.

Тенденција усмеравања деце би требало да иде у правцу учења практичног размишљања, практичне примене и решавања конкретних проблема. На овај начин развија се функционално знање које подразумева брзину размишљања и закључивања. Класични системи школовања своде се на репродуктиван модел учења, учења напамет без смисаоне везе, међутим како бисмо то променили у употребу би било добро ставити игре асоцијативног памћења.

То представља усвајање градива на основу асоцијативног и сликовитог приказа у смисаоном облику.

Неурони (илустрација: wikimedia.org)

Деца се рађају са различитим личностима и темпераментима, као и у различитим културама, економским, социјалним и политичким условима, међутим приступ за успешан интелектуални развој за све је исти. Поред одређеног броја нервних ћелија које су дате рођењем, стичу се и бројне неуронске везе, које се граде током живота.

Родитељска одговорност

И као што видимо, нови приступи изучавању интелигенције се откривају свакодневно, међутим новине које су се десиле у науци се не примењују практично у свакодневној употреби. То све представља један комплексан процес, који је јако често веома спор. Упркос систему који још није стављен у погон, на индивидуалном нивоу сваки родитељ има могућност да ради на додатној стимулацији и интелектуалном развоју. Заправо, сваки родитељ је најодговорнија личност за развој своје деце, као и њихове интелигенције. Када родитељи разумеју како се њихово дете развија, преузимају и одговорност за

њихов развој интелигенције. Кључна ствар је да се мозак развија употребом и да није ограничен наследним факторима, већ да је њихова интелигенција неограничена. Ово је била и порука скорошњег семинара који је одржан у Београду на којем су говорили истакнути стручњаци – Даглас Доман и Спенсер Доман, са Института за остваривање људског потенцијала.

У складу са датом темом, треба истаћи да радозналост и стваралачки порив су способности које су дугорочне и на неки начин важније од учења, упркос чињеници да се учењем стичу одређена знања и вештине. Стога мала деца треба да буду остављена да истражују, играју се и откривају. У сваком случају метод мора бити такав да подстиче истраживање.

Резиме би био да детињство, као база од које зависи будући развој интелектуалних способности и уз њу игра представљају основни услов за здрав почетак живота. Кроз игру и асоцијације помажемо деци да се правилно развијају и размишљају. Она је најважније дечије средство за поимање живота и учења, као и сналажења у њему. Уз игру развијамо машту, креативност, као и способност стварања нових идеја. А кроз конструктиван и креативан начин игре припремићемо нашу децу на све изазове који их чекају у животу.

Миленко
Мишо Тодовић

Адресар мртвих Фочана : српске жртве у 20. вијеку

Београд : Музеј жртава
геноцида ; Ријека код Фоче :
Народна библиотека
„Шклопотница“, 2014

298 стр., [13] стр. с таблама :
илустр. ; 24 см

ISBN 978-86-86831-17-0

Између посвећења и просвјећења

Неријетко, сасвим добронамјерно и подвижничко трагање зарад пописивања свих страдалих сународника у једном историјском оквиру – лишено сваке политике, религије и идеологије – нађе се на нишану злорадних оспоравања или пропитивања о поводима и мотивима за крајњи циљ таквог подухвата. Свјестан и таквих могућности, аутор ове књиге, јединствене читуље Срба са дефинисане територије фочанског краја, јасно је одредио свој циљ и његове резултате као прилог култури сјећања. Основна тежња је да посвећује мртве и просвјећује живе, не само њихове непосредне потомке, већ и све наредне нараштаје.

С таквим одређењем, Мишо Тодовић није ни имао потребу да прецизира свој став и однос према мултикултуралистичким, односно двозначним или вишезначним меморијама, према „својим“ и „туђим“ или понекад збирним и заједничким жртвама

из минулих времена. Није се поводио нити оптерећивао данас пожељним и пригодним „прилозима помирењу у региону“, којима се покушава умањити или поништити употреба националних гробова за намиривање правде.

Тодовић има у виду, прије свега, линеарно вријеме историје, а не поводе за нека циклична или периодична памћења, која се често могу изродити и у националну хомогенизацију и шовинизам, који зове на освету својих страдалника, ма шта да су чинили у некој ближој или даљој прошлости. Исувише је доказа како етнизирани гробови често постају мјеста за сабирање емоција и интеграцију вјере и нације у осветнички поклич.

Овим колективним пописом српских жртава (близу 2000 имена страдалих у три велика рата током 20. века), Тодовић је изградио брану пролазном и неповратном времену, да не би, својим неумитним ходом, избрисало не само имена, трагове и гробове свих тих страдалника, већ и свједочанства о антицивизацијским поништавањима појединих колективитета и народа. У тој и таквој брани нема никакве заклетве, ни поклича „никад више“. Нема ни назнаке за било какво политичко коришћење.

Колективна фочанска читуља се не саображава ни некој конкретної потреби живих, нити је вриштећи завет покољењима, али треба и може да послужи у суочавању и промишљању о прошлости, која је и „учитељица живота“. И не само једнима и својима, већ и свима.

Тодовићева заједничка читуља мртвих Срба фочанског краја не негира и негативно памћење, да су и према другима чињене неправде и злочини, као и у оквиру саме сопствене групе, у име политичких и идеолошких разврставања и сучељавања. Он је не

назначава ни као прилог националном, односно унутарсрпском помирењу. И у првом, и у другом случају, она је, прије свега, свједочанство о жртви и трпљењу, за рад просвијећеног сјећања.

Књига *Адресар мртвих Фочана : српске жртве у 20. вијеку* резултат је десетогодишњег и упорног истраживачког рада и трагања за примарним историјским документима. Овде се први пут јављује архивска грађа, која је у депоима чамила цијели вијек и дочекала дан да не остане у вечном забору. Аутор је обишао и проучио све релевантне домаће и иностране архиве, прелистао и прочитао десетине дневних и периодичних новина и часописа, разговарао са потомцима жртава из Првог свјетског рата и актуелним свједоцима страдања у Другом свјетском рату и у грађанском рату 1992–1995. године, чиме је књига добила на аутентичности и заокружен је научни метод истраживања.

Аутор се потрудио да пише разговјетно и разумљиво свим категоријама читалаца. Књига је обogaћена бројним колор и црнобијелим фотографијама.

Душан Миловановић

РАЧА КРАГУЈЕВАЧКА

У име мира и слоге

У суботу, 25. априла 2015. године, настављена је акција „У име мира и слоге“ чији је иницијатор и координатор Руски дом у Београду.

У Рачи Крагујевачкој је одржана суботња радна акција, захваљујући заједничком ангажовању Руског дома, Општине Рача, СУБНОР-а, Туристичке организације „Срце Шумадије“ и Подворја Руске Православне Цркве у Београду. Полазно место за формирање нове традиције није одабрано случајно: управо овде на ободима Раче, далеке 1944. године први пут су се спојиле соvjетска и југословенска војска.

Пажња становника Раче, околних села, ученика и запослених у Руском дому са својим породицама била је гробница хероја Другог светског рата. Заједничким радом уређена је заједничка гробница, освежен је постамент, офарбана је ограда и обелиск на коме су исписана имена хероја, који су не жалећи себе, ратовали против фашизма.

За пале за слободу Европе помен је служио старешина Храма Свете Тројице у Београду протојереј Виталије (Тарасјев). Након завршетка радне акције представници Руског дома, заједно са представницима Општине Рача, положили су цвеће на обновљени обелиск и честитали свим учесницима акције Дана победе. „Сећање на пале хероје, никада неће избледети у нашим срцима“ – истакла је у свом обраћању Надежда Кушченкова, директор Руског дома у Београду.

О сећањима на те херојске дана говорио је и Влада Сретеновић, ратни ветеран. Пуковник Жељко Зиројевић у свом обраћању присутнима је са огромним задовољством саопштио да су напори да

ПАТРИСТИЧКИ ИНСТИТУТ АВГУСТИНИЈАНУМ – РИМ

Нови доктор наука – Марјан Алексић

На Патристичком институту *Августинијануму* (Istituto Patristico Augustinianum) у Риму г. Марјан Алексић је 17. априла 2015. године одбранио докторски рад на тему „Есхатологија у беседама Светиој Августина на народу“ („La escatología en los sermones ad populum de san Agustín“) са највишом оценом *summa cum laude*.

Нови доктор богословских наука је изложио есхатолошко учење ипонског Епископа Августина садржано у беседама народу и упоредио га са есхатолошким учењем изнетим у његовим другим делима, пре свега, у *О држави Божијој* (*De civitate Dei*). Полазећи од претпоставке да је пастирска брига епископа за спасење верних

условила и начин његовог проповедања на есхатолошке теме, кандидат је показао разлику у есхатолошком учењу Блаженог Августина у беседама и *О држави Божијој*, пре свега, када је у питању тема Последњег суда.

Комисија, коју су сачињавали ментор проф. Нело Ћипријани (Nello Cipriani OSA), проф. Робер Додаро (Robert Dodaro OSA – декан Патристичког института) и проф. Виторино Гроси (Vittorino Grossi), оценили су рад као оригиналан, истакавши његов допринос бољем схватању есхатологије Блаженог Августина.

Докторски рад, написан на 325 страна, подељен је на четири поглавља: 1. Антрополошке претпоставке Августинове есхатологије; 2. Последњи суд; 3. Опште васкрсење мртвих; 4. Вечно постојање.

Др Марјан Алексић је рођен 1982. године у Панчеву. Завршио је Православни богословски факултет у Београду 2007. године, када по благослову Епископа банатског Никанора (Богунуовића) одлази на постдипломске студије на Институт Цариградске Патријаршије за постдипломске студије у Женеви. На овом Институту 2009. године брани магистарски рад на тему „Христологија у химнама Светиој Романа Мелода“ („La christologie dans les hymnes de saint Roman Le Mélode“), писан под менторским вођењем проф. Константина Скутериса. Затим, 2008. године, по благослову Епископа западноевропског Луке (Ковачевића) и препорукама декана Православног богословског факултета у Београду Епископа др Иринеја (Буловића) и проф. др Ненада Милошевића, добија стипендију Римокатоличког одбора за културну сарадњу за докторске студије у Риму. Уписао се на програм докторских студија на Патристичком институту *Августинијануму* које је успешно окончао одбраном докторског рада.

се идентификују сви сахрањени у овој заједничкој гробници уроди плодом.

Свечани део ове акције настављен је у центру Раче, испред споменика херојима-ослободиоцима, где се окупио велики број грађана. Једна за другом делегације Руског дома и Општине Рача, друштвених организација, полагале су цвеће. Минут ћутања за пале борце спојио је руске и српске учеснике ове акције, ратне ветеране, ветеране

рада и ученике. Песме ратних година у извођењу београдских и локалних ансамбала, народне игре, у извођењу ученица у прелепим народним ношњама, рецитали у извођењу ученика на руском и српском језику – били су предиван наставак ове манифестације. То није био крај празничног дана: учесницима и гостима ове Акције послужен је војнички пасуљ, спремљен у пољској кухињи.

Извор: <http://www.ruskidom.rs>

НОВО ИЗДАЊЕ НЕМАЧКОГ БИБЛИЈСКОГ ДРУШТВА

Превод Септуагинте на немачки

Немачко библијско друштво (Deutsche Bibelgesellschaft) објавило је први пут Септуагинту у преводу на немачки језик. Посебност овог превода се састоји у чињеници да су у овом великом и значајном пројекту учествовали и двојица православних богослова у својству саветника експерата за питања теологије и филологије – проф. др Константин Николакопулос са Института за православно богословље при Минхенском универзитету и проф. емеритус др Анастасиос Калис са Универзитета у Минстеру у Вестфалији.

Септуагинта је, да подсетимо, најстарији превод јеврејско-арамејске Библије на ондашњи старогрчки језик, познатији као „коине“. Септуагинта је прожета хебраизмима и арамеизмима у синтакси и лексци. Превод је настајао почев од 250. г. пре Христа у хеленистичко-јудејском миљеу, претежно у Александрији. Већина књига била је до 100. г. пре Христа преведена, а преостале су следиле до 100. г. после Христа.

Најпре се ознака „Септуагинта“ односила на превод Торе (Мојсијевог Петокњижја) на грчки „коине“. Потом је тај појам за хришћане постао проширени појам за превод читавог Старог Завета. У тој познијој форми Септуагинта садржи и грчке преводе апокрифа и деветоканонских књига, делом у грчком преводу и делом на грчком оригиналу. Данас је Септуагинта од непроцењиве вредности за теологију, филологију и историју религије. Досад је њено изучавање било привилегија специјалиста. Недостајао је немачки превод. Но, овим издањем се први пут објављује потпуни превод. Свакој библијској причи претходи увод са напоменама о пореклу текста. Текст је пренет у два ступца, док су поетични текстови као што су Псалми Давидови или Песма над песмама донети у једном ступцу. Две свеске коментара су објављене наредом: у првој свесци су коментари библијских књига Постања до Четврте књиге макавејске – *Septuaginta Deutsch – Erläuterungen und Kommentare Band 1 (Genesis bis 4. Makkabäer)* – а у другој коментари на библијске књиге од Псалама Давидових до Књиге пророка Данила – *Band 2 (Psalmen bis Danielschriften)*. Овај превод постаје непроцењиво средство за све оне који студирају текст Старог Завета. У двема свескама од по 300 страница „Објашњења и коментара“ („Erläuterungen und Kommentare“) дата су детаљна филолошка објашњења за сваки стих грчког текста Старог Завета. У њима су изнета акривична испитивања настанка, развоја језика Септуагинте као и о карактеру јеврејског изворног текста или о политичкој позадини времена у коме су они настали.

Исцрпна библиографија и регистар појмова заокружују ово капитално дело које постаје идеална основа за оне који студирају теологију или класичну филологију као и за све православне хришћане у Немачкој. Овај брижљиво припремљени превод и у техничком смислу узорно опремљено издање приближавају Септуагинту библијској култури Европе и целокупног света, те га овим путем свесрдно препоручујемо благодатној пажњи српске богословске и филолошке интелигенције.

Прошођакон Зоран Андрић

Саве, Хор „Свети краљ Милутин“ при Цркви Светог Јована Владимира, Хор „Деспот Стефан Лазаревић“ при Цркви Светог Марка у Београду. Концерту је претходило вечерње богослужење у манастиру Грачаници, које је служио, у присуству Епископа рашко-призренског Г. Теодосија, протојереј-ставрофор Петар Лукић, старешина Саборне цркве у Београду.

Извор: Епархија рашко-призренска

КОТОР

Хуманитарни концерт СПД „Јединство“

Бројна публика, у којој је био и конзул Републике Србије у Црној Гори г. Зоран Дојчиновић, 26. априла 2015. године у которској Цркви Светог Николе уживала је у још једном изузетно успешном концерту хора Српског певачког друштва „Јединство Котор 1839“ којим је дириговао ђакон Михајло Лазаревић.

У програму Васкршњег концерта истакли су се и солисти хора: сопран Александра Добриша, мецосопран Милица Лалошевић, хармоникаш Иван Держијев и виолинисткиња Душица Кордић. На програму су била дела Чеснокова, Баха, Диницуа, Гречањинова, Федорова, Туренкова, Архиепископа Јонатана Елецког и других аутора.

Након концерта у хуманитарној акцији „Јединства“ прикупљана су средства за лечење тешко оболеле трогодишње Нине Мацић из Београда.

Извор: www.mitropolija.com

ГРАЧАНИЦА

Хорови међу светињама

У оквиру друге манифестације „Хорови међу светињама“, у Недељу Мирносица, 26. априла 2015.

године, одржан је концерт хорова у Дому културе у Грачаници, на којем су учествовали Прво београдско певачко друштво, Певачко друштво Мокрањац при Храму Светог

СИРИЈА

Прогон хришћана

Према извештајима из Сирије, као и према вестима из турске штампе, снаге тзв. „Исламске државе Сирије и Леванта“ – као и терористи из других фундаменталистичких исламских милитантних организација – настављају са уништавањем свега хришћанског у земљама у којима је хришћанство настало и из којих је некада у свет кренула мисија хришћанске Цркве. Крајем априла 2015. г. у ваздух су дигнуте две цркве у Сирији, асирска Црква Св. Одиша у Тел Талу и јерменска Црква Свете Рите Тилелске у Алепу.

Сиријска православна црква у Дер Зору, једна од многобројних уништених хришћанских светиња (фото: <http://theorthodoxchurch.info>)

Тел Тал, који се налази на реци Кабур (у нашој Библији Хавор) у области Хасака у Сирији, једно је од 35 асирских села које су терористи „Исламске државе“ напали 23. фебруара, када је заробљено око 300 Асираца; касније је ослобођено њих 23, сви из села Тел Горан. Остали Асирици су и даље у заробљеништву.

Целокупно асирско становништво ових села, њих око 3000, напустили су домове и питање је да ли ће икада да се врате. Неки су већ емигрирали у Либан. Већина оних који живе у Хасаки и Камисли планирају да напусте Сирију.

Поред Асираца, посебно су угрожени и сиријски Јермени. Јерменска католичка Катедрала Мајке Божије (која је позната и као Света Рита) бомбардована је пре четири месеца.... Између осталог, прошле године терористи су уништили и Спомен-цркву у Дер Зору (у Сирији), подигнуту у знак сећања на геноцид над Јерменима, и многе друге цркве.

Пре почетка сиријске кризе 2011. године, између 60 и 70 хиљада Јер-

ФРАНКФУРТ НА МАЈНИ

Ремек-дела у Музеју Штедел

Поводом двестагодишњице Музеја Штедел у Франкфурту на Мајни, приређено је једно интересантно издање. Наиме, Макс Холајн, харизматични директор ове прворазредне културне институције, сачинио је избор ремек-дела (Meisterwerke) од раног 14. века до данас. У овој књизи – Max Hollein (Hrsg.), *Meisterwerke im Städel Museum. Ausgewählte Werke aus der Sammlung des Städel Museums*, Prestel Verlag 2015 – представљено је 250 врхунских дела сликарства, графике, фотографије и скулптуре. Репродукованим делима Сандра Ботичелија, Клода Монеа, Александра Кладера, Герхарда Рихтера или Волфганга Тилманса, да набројимо, *pars pro toto*, само неколицину уметника, читалац стиче преглед и конкретан утисак о 700 година историје уметности у једном од најстаријих и најугледнијих музеја Европе.

Оснивач: Јохан Фридрих Штедел (Johann Friedrich Städel) завештао је коначном верзијом свог тестаментa из 1815. г. грађанима Франкфурта свој приватни посед и своју импозантну уметничку збирку. Овај банкар и трговац зачинама завештао је грађанима јавни уметнички музеј и једну уметничку академију и тим великодушним и далековидим меценским гестом задужио потоња поколења. Благодарећи великој пасији овог грађанина Франкфурта, као и ангажманом и подршком многих других, настала је опсежна и висококвалитетна збирка уметничких артефаката од позног средњег века до савременог доба и један од најреномиранијих музеја у Европи. Штедел је рођен 1728. г. у Франкфурту. Он је на линији трговачке каријере свога оца и сам постао угледни трговац житом, кафом, бојама, индигом и металима (оловом), а потом се бавио банкарским послом и постао веома богат.

Настанак збирке: Штедел је био веома заинтересован за уметност, те је за време својих многобројних пословних путовања долазио у контакт са многим личностима из најразличитијих култура, што је чинило плодородно тло за настанак његове уметничке збирке. Већ је 1760-их година број сакупљених слика, графика и ситне пластике био импозантан. Тежиште је лежало, као што показује каталог у коме је на француском језику инвентарисано и описано око 500 слика, на немачком и холандском сликарству барока. Штедел је умро 1816. г. у Франкфурту, оставивши за собом тестамент о оснивању фондације, познате као Das Städel'sche Kunstinstitut – Штеделов уметнички институт, који је у оквиру минулих двеста година од свог оснивања прерастао у један од најзначајнијих уметничких музеја Европе и целокупног света.

Прошођакон Зоран Андрић

мена живело је у Сирији. Јерменске заједнице су постојале у местима као што су Алепо, Латакија, Хомс и Дамаск (местима у којима постоје и друге хришћанске заједнице: грчка и арапска православна, древноправославна арамејска и асирска, источнокатоличка маронитска, мелкитска, халдејска...).

Током априла уништена је и стара јерменска Црква Четрдесет му-

ченика у Алепу, из 15. века. Како јављају информативне агенције, експлозив који је срушио ову цркву био је кроз подземне тунеле постављен испод комплекса. Ова црква била је средиште јерменске православне заједнице у Алепу и имала је статус историјског споменика.

Иначе, град Алепо је до недавно, пре почетка страшних ратних разарања у Сирији, имао преко 50 ак-

Црвени крст Србије: Помозимо Непалу

Црвени крст Србије позвао је све који су спремни да помогну угроженом становништву Непала да то учине упућивањем СМС порука на хуманитарни број 2002. Вредност појединачне поруке – донације је 50 динара.

Такође, сви који су то спремни да учине новчане донације могу уплатити и на наменски број текућег рачуна Црвеног крста Србије 200–2627490101862–26 са позивом на број: 6015–355 0000 са назнаком „Помоћ становништву Непала“, објављено је на веб-сајту Црвеног крста Србије.

Сва прикупљена средства Црвени крст Србије ће упутити Непалском Црвеном крсту преко Међународне федерације друштава Црвеног крста и Црвеног полумесеца о чему ће бити обавештена јавност и сви донатори, наводи се на веб-сајту www.redcross.org.rs.

Извор: ТАНЈУГ

тивних хришћанских цркава. Међу појућим црквама овог града било је и неколико православних, неколико маронитских, јерменских, римокатоличких... Битка за Алепо траје већ три године, и не зна се каквог ће исхода бити; судбина хришћана овог града, у којем је хришћанско присуство непрекинута скоро 2000 година, под знаком је питања, као и у другим деловима Сирије и Ирака – јер је неизвесно да ли ће ратна разарања учинити крај физичком опстанку хришћана у овој разрушеној земљи.

Рушевине уништене Цркве Четрдесет мученика у Алепу (фото: <http://armenianweekly.com>)

Пре почетка сиријске кризе, у Сирији су хришћани чинили око 12% становника: од 23 милиона житеља Сирије, преко 4 милиона њих били

су хришћани, од чега је православних хришћана било преко милион. Данас, четири године касније, број становника Сирије знатно је смањен, и процењује се да у Сирији сада живи око 17 милиона људи. Велики број људи избеглих из Сирије су сиријски хришћани, и демографска слика ове блискоисточне земље драматично је измењена.

Извор: ОСП / sic.srb

ЈЕРМЕНИЈА Сећање на милион и по жртва

У јерменском духовном седишту Ечмијадзину, дана 23. априла 2015. г., на молитвеном спомену жртава геноцида почињеног над Јерменима пре 100 година окупило се 60 делегација из целог света. Српску Православну Цркву представљали су Епископи зворничко-тузлански Хризостом и моравички Антоније.

На овој тужној свечаности у духовном седишту Јерменске апостолске цркве су Јермени пострадали у геноциду који су починиле турске снаге 1915. године, проглашени за мученике вере. Чином је начелствовао католикос-патријарх Карекин II. Свечаност је обављена уочи 24. априла, што је датум кад је отпочео геноцид над овим народом пре сто година.

На богослужењу су саслуживали јерменски архијереји из целог

света, као и десетине хиљада верника и многи гости из света екумене. Овај чин је трајао дуже од два сата. Тачно у 19.15 по локалном времену зазвонила су сва звона у Ечмијадзину, као и на јерменским црквама широм света, подсећајући на 1915. годину. Јерменским звонима су се придружиле Саборна црква Христа Спаситеља у Москви, Катедрала Нотр Дам у Паризу, Катедрала Св. Патрика у Њујорку. Уследио је тренутак тишине пре него што је прочитана Молитва Господња Оченаш.

Јерменска апостолска црква не одређује број новомученика, док историчари рачунају да је у геноциду пострадао милион и по људи. Канонизоване су све жртве „које су живот свој положили за веру и хришћански идентитет“, казао је епископ Ховаким Манукијан, надлежан за екуменске односе своје цркве. Међу њима има и исповедника.

У то време многи Јермени су били присиљени да приме ислам, нарочито девојчице, казао је епископ Ховаким. Последњих година у Турској се опажа да се многи осећају Јерменима и хоће да се поврате наслеђу својих отаца и хришћанској вери.

Богослужењу и чину канонизације присуствовале су многобројне делегације, црквене и државне, из целог света. Према подацима саме цркве домаћина, били су присутни кардинал Курт Кох, председник Понтификалног савета за унапређење јединства хришћана, коптски православни патријарх Тавадрос II, сиријски православни патријарх Мар Игњатије Јефрем II и други.

Извор: sic.srb

НА МИХОЉСКОЈ ПРЕВЛАЦИ

Литургија и парастос жртвама геноцида над Јерменима

У манастиру Св. Архангела на Михољској Превлаци код Тивта, Митрополит црногорско-приморски Амфилохије је 26. априла 2015. са свештенством служио Литургију и парастос жртвама геноцида који је над Јерменима почињен у прољеће 1915, у тадашњем Османском царству. Литургији и парастосу су присуствовали старјешина епархије Јерменске апостолске цркве у Румунији епископ Татев Акобијан, нерезидентни амбасадор Јерменије у Црној Гори Хамлет Гаспаријан и руски амбасадор у Подгорици Андреј Нестеренко. Поред вјерника из Митрополије црногорско-приморске, на Превлаци су били и представници јерменске заједнице у Црној Гори.

„Данас овдје вршимо помен Јерменима хришћанима, мученички пострадалим од безбожничке руке агарјанске 1915, као и оним Јерменима што су страдали крајем 19. вијека. Јерменски и наш српски народ дијеле историју великих страдања у отоманском ропству. Вјерност јерменског народа кроз вјекове Христу распетоме и васкрсломе, дошла је до свога врхунца управо 1915, за вријеме страшног геноцида који је извршен над хришћанским јерменским народом у Отоманској империји“, казао је на крају богослужења Митрополит Амфилохије. Митрополит је повукао паралелу између Косова и свете јерменске планине Арарат и нагласио да су хришћанске заједнице данас на простору Блиског истока, јужног Кавказа и сјеверне Африке веома угрожене.

Митрополиту је заблагодарио јерменски епископ Татев Акоби-

Саопштење за јавност Светог Архијерејског Синода 28. април 2015.

Свети Архијерејски Синод, проучивши извештај и закључке своје Комисије (под председништвом Епископа рашко-призренског Г. Теодосија и са члановима: Епископом западноамеричким Г. Максимом, протојерејем-ставрофором др Велибором Џомићем (координатором Правног савета Епархије црногорско-приморске), протојерејем-ставрофором Ђуром Крошњаром (парохом при Храму Светог Василија Острошког у Лејк Форесту, Илиној, Епархија новогрчаничко-средње-западноамеричка) и г. Верославом Ђурђевићем (књиговођом из Хамилтона, Епархија канадска) формиране, сагласно Уставу Српске Православне Цркве, ради извршавања прегледа материјално-финансијског пословања у Епархији канадској и сагледавања свеукупног живота Епархије, и пастирског рада Његовог Преосвештенства Епископа канадског Г. Георгија, везаног за бројне притужбе против њега од стране свештенства и народа, донео је (20. априла 2015. године) одлуку којом је Епископ канадски Г. Георгије са тим датумом привремено разрешен дужности управљања Епархијом канадском до окончања покренутог канонског поступка, односно до предстојећег редовног заседања Светог Архијерејског Сабора.

У исто време, сходно прописима Устава Српске Православне Цркве Свети Архијерејски Синод је умолио Његову Светост Патријарха српског Г. Иринеја да до коначне одлуке Светог Архијерејског Сабора овим поводом администрира Епархијом канадском, при чему ће му испомогати Преосвећени Епископ Г. Теодосије (члан Светог Архијерејског Синода) и Преосвећени Епископ Г. Максим.

Из Канцеларије Светиої Архијерејскої Синода

јан који је казао да „цијели свијет“ обиљежава 100. годишњицу масовног страдања Јермена.

У манастирској порти сабрани на богослужењу су могли да разгледају изложбу фотографија под називом „Прије 100 година – Јерменска Голгота“.

У ХУРУ

У римокатоличкој богословији

Епископ аустријско-швајцарски Андреј, у оквиру своје архипастирске посете Швајцарској (24–26. априла 2015), посетио је најстарији швајцарски град Хур.

Том приликом, Владика Андреј се одазвао позиву Богословске школе Светог Лукијана (5/6. век) која је у саставу Градске римокатоличке академије и одржао три предавања попраћена слајдовима о Светој Гори, Српској Православној Цркви и канонској посети Патријарха српског Иринеја Александријској Патријаршији у

октобру 2012. године. Поздрављајући драгог госта у Хурској богословији, регент Мартин Ромерс је говорио о великом интересовању хришћанских народа на Западу за православље, нагласивши посебан значај лепих односа Швајцараца и великог броја Срба који живе и раде у Швајцарској.

Извор: Епархија аустријско-швајцарска

У КРУПИ

Владичанска посјета

На позив Епископа бањалучког Јефрема, Митрополит загребачко-љубљански др Порфирије посетио је Епархију бањалучку.

У суботу, 2. маја 2015, Митрополит Порфирије је началствовао

Апел за помоћ

Оливера Благојевић, супруга протојереја Влада Благојевића, пароха при Храму Вознесења Господњег у Борчи, оболела је од тешког облика карцинома – мултиплот меланома и налази се на лечењу у Фленсбургу у Немачкој код проф. др Надежде Басаре. Трошкови лечења износе 51.000 евра. Како породица Благојевић није у могућности да самостално финансира трошкове лечења тражи и моли за помоћ институције и добре људе. У сврху лечења отворени су и наменски рачуни:

Динарски: Вlado Благојевић. ЈНА 74а Борча,
Сврха уплате: лечење Оливере Благојевић
Број рачуна: 170-0010304917000-92;
Девизни: Vlado Blagojevic, JNA 074 A Borca Beograd Serbia
RS35170001030491700189
Unicredit Bank Serbia JSC
SWIFT address: BACXRSBG

Св. Арх. Литургијом у манастиру Св. пророка Илије у Крупи на Врбасу. Митрополиту је саслуживао Епископ бањалучки Јефрем са свештеницима и свештеномонасима Епархија: бањалучке, бихаћко-петровачке, загребачко-љубљанске, зворничко-тузланске и осјечкопске и барањске. Повод за ово Евхаристијско славље био је помен Св. праведне Матроне Московске, чији дио моштију чува братство свештеног манастира Крупа на Врбасу.

Тим поводом се у манастиру окупило више стотина вјерника из РС али и иностранства. Митрополит Порфирије је у својој бесједи посебно нагласио да је данас човјеку најпотребнија вјера да бисмо нашли смисао живота, односно да бисмо нашли Христа. „Управо ту веру је сведочила Света праведна Матрона имајући у свом срцу Христа“, истакао је Митрополит.

Извор: Митрополија
загребачко-љубљанска

У ЕПАРХИЈИ ШАБАЧКОЈ Манастирска слава

Уочи прославе заштитника свете обитељи манастира Соко, Светог Владике Николаја, у манастирску

порту се 2. маја 2015. из бројних Епархија СПЦ слио бројни верни народ на празнично бденије, које су служили, у присуству Владике шабачког Лаврентија, архимандрит Нифонт, протојереј-ставрофор Драган Секулић, јереј Милан Ђурић, протођакон Стевица Рапајић и ђакон Никола Јанчић. Појали су богослови Карловачке богословије и богослови Епархије шабачке. Потом је одржан пригодан културно-уметнички програм.

На дан празника Св. Арх. Литургијом началствовао је Епископ шабачки Лаврентије.

У празничној проповеди, по благослову Владике Лаврентија, о данима Светог Васкрсења и његовом попрашничтву говорио је јеромонах Клеопа, професор Карловачке богословије. Извор: <http://www.spc.rs>

У ЛЕЛИЋУ

Одликован Милорад Додик

У част празника Светог Владике Николаја, свештенство и свештеномонаштво Епархија београдско-карловачке и црногорско-приморске, западноевропске, шабачке, жичке и ваљевске, служило је, 3. маја 2015, Свету Литургију у манастиру Лелић, задужбини Владике Николаја.

„Благодаримо Богу што нам је дао тако великог мислиоца, молитвеника и пророка о коме је најбоље говорио старац ћелијски (Свети Ава Јустин) управо на овом светом месту“, поручио је беседећи про-

та Љубисав Ацић, пензионисани парох ваљевски. Том приликом, највишим признањем Епархије ваљевске – Орденом Св. Владике Николаја одликован је председник РС Милорад Додик, „за велики труд и бригу за свету нам земљу Српску и српски народ“.

Извор: Епархија ваљевска

У ФРАНКФУРТУ НА МАЈНИ

Прва слава Епархије

Епархија средњоевропска, на челу са Епископом Сергијем, заједно са свештенством, свештеномонаштво и многобројним верним народом прославила је, по први пут, 3. маја 2015. свога заштитника и славу – Св. Николаја Жичког и Охридског.

О смислу и важности прве епархијске славе присутне је поучио Епископ бачки Иринеј, који је уједно и началствовао Св. Литургијом уз саслуживање П. Г. Епископа зворничко-тузланског Хризостома, бихаћко-петровачког Атанасија, крушевачког Давида, аустријско-швајцарског Андреја, јегарског Јеронима и домаћина, Епископа Сергија, као и већег броја свештства и свештеномонаштва из оцабине и Епархије средњоевропске.

Појао је хор Школе црквеног појања „Св. Јован Дамаскин“ из Новог Сада, наизменично са парохијским хором „Св. Василије Острошки“. Уз многобројни верни народ, који је за ову прилику пристигао из свих крајева Немачке, присутни су били и градоначелник Франкфурта г. Фелдман, представник Шпаркасе г. Лемп, конзули: гђа Александра Ђорђевић, г. Бранко Радовановић, г. Живорад Петровић, као и представници појединих помесних Цркава.

Владичанским благословом, поводом овог историјског догађаја

Епархија средњоевропска штампа-ла је монографија Светог Владике Николаја Животи и дело.

Извор: Епархија средњоевропска

НА СКАДАРСКОМ ЈЕЗЕРУ

Слава манастира Космач

Светом Арх. Литургијом, слав-ском литијом и благосиљањем славског колача у манастиру Св. великомученика Георгија на острвцу Космач на Скадарском језеру, 3. маја 2015. прослављена је храмовна слава ове древне светиње. Началствовао је Митрополит црногорско-приморски Амфилохије, уз саслужење свештенства и молитвено учешће вјерног народа. Осврћући се на континуиране оп-тужбе да СПЦ врши девастацију црногорског културног блага, Ми-трополит је између осталог рекао: „Из два разлога нијесмо питали надлежне државне органе за дозво-лу да обновимо манастирску цркву Св. Георгија на Космачу. Прије све-га, зато што они у Бога не вјерују. Друго, за такве су храмови камење из прошлости које само треба кон-зервирати“, казао је Високопрео-свећени и додао да то што је Митр-ополија учинила са Космачом, да је исто то учинила са свим мана-стирима на Скадарском језеру који су били претворени у рушевине.

Владика је казао да је Црква у по-четку добро сарађивала са Заводом за заштиту споменика културе, све док су на његовом челу били заи-ста стручни људи. „Међутим, кад су касније почели да по партијској линији постављају директоре Заво-да и Управе, ствари су постале дру-гачије,“ нагласио је Митрополит Амфилохије.

Извор: Митрополија црногорско-приморска

У ЕПАРХИЈИ ЗАХУМСКО-ХЕРЦЕГОВАЧКОЈ Обнова манастира

Поводом десетогодишњице од обнове манастира Житомислић, у Недјељу Раслабљеног, у Благовје-штеном храму овог манастира Свету Литургију служили су П. Г. Епископи: будимљанско-никшићки Јоаникије, захумско-херцеговачки Григорије и умировљени Епископ захумско-херцеговачки Атанасије, са бројним свештенством и вјер-ним народом. Након Св. Литурги-је приређена је свечана академија и ручак за све присутне. Манастир Житомислић у данашњем облику је саграђен 1566, а постоје докази да је саграђен и раније. Порушен је до темеља 1992, а његова обнова је по-чела 2002. и завршена 2005, када га је освештао блаженопочивши Па-тријарх српски Павле.

Поред великог броја вјерника, овом свештеном догађају су при-суствовали представници Римокатоличке цркве, градоначелник Мо-стара Љубо Бешлић и начелници источнохерцеговачких општина, као и представници власти Хер-цеговачко-неретванског кантона и Народне скупштине РС.

Извор: Епархија захумско-херцеговачка

У ГРАЧАНИЦИ

„Играјмо за бебе на КиМ“

У оквиру акције „Играјмо за бебе на Косову“, фудбалери ФК Црвена звезда боравили су 4. маја 2015. у Грачаници, где су се дружили са Србима који живе на КиМ и одигра-ли хуманитарну утакмицу са које је цео приход уплаћен породишћу КБЦ Приштина-Грачаница које ра-ди у отежаним условима и где због недостатка санитетског материјала има јако мало порођаја.

Црвено-бели су претходно обишли манастир Грачаница. Сусрету на Спортском комплексу „Драган Џајић“ присуствовало је око 4.000 гле-далаца. ФК Црвена звезда савладала је локални клуб из Грачанице са 4:0. Утакмица је одиграна пред неколико хиљада људи, а атмосфера на Спорт-ском комплексу „Драган Џајић“ у Грачаници је била изузетна. Госто-

вање у Грачаници први је Звездин долазак у јужну српску покрајину након девет година и куп утакмице са Мокром гором у Зубином Поточу.

У АТИНИ

Митрополит Јован на симпосиону

После тромесечног боравка у Руској Федерацији, Архиепископ охридски и Митрополит скопски Јован отпутовао 6. маја 2015. из Санкт Петербурга у Атину, где је у својству специјалног госта говорио на симпосиону „Дигитална средства информисања и пастирска брига“. Скупу, који је одржан од 7. до 9. маја у грчкој престоници, присуствовало је 75 излагача из 21 земље, а орга-низован је уз покровитељство Па-тријарха васељенског Вартоломеја и уз помоћ светогорског манастира Ватопед.

Извор: poa-info.org

У НОВОМ САДУ

Празник Саборног храма

У среду, 6. маја 2015, житељи Но-вог Сада, предвођени Епископом бачким Иринејем, прославили су престони празник Храма Св. вели-комученика Георгија.

На дан празника Евхаристијским сабрањем началствовао је Владика Иринеј, уз саслужење Епископа је-гарског Јеронима, протојереја-ста-врофора Радослава Живанова, пре-звитера Бранислава Мркића, про-тонамесника Милоша Стојановића, војног свештеника Ђорђа Стојиса-вљевића, братства Саборног храма и новосадских ђаконa. Богослуже-њу су присуствовали и старешине и војници Војске Републике Србије.

Извор: Епархија бачка

У ЕРАКОВИЋИМА

Слава светородне лозе

Митрополит црногорско-при-морски Амфилохије служио је на

42. годишњица матуре свршених богослова 1972/73. из Богословије Светог Саве у Београду

Свршени богослови генерације 1972/73. из Богословије Светог Саве у Београду прославиће 42. годишњицу матуре на Духовски четвртак, 4. јуна 2015. године, у Цркви Светог Вазнесења Господњег у Жаркову. Света Литургија почиње у 9 часова. За сва даља обавештења обратити се Милутину Душанићу – 064/432-42-27.

ДОБРОЧИНСТВО
Поклоничка агенција Српске цркве
тел/факс: 011/2687-416, 2686-445
info@dobrocinstvo.rs
www.dobrocinstvo.rs

МАНАСТИРИ РУМУНИЈЕ
Бисери једног времена
17 - 25. мај

МАНАСТИРИ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ
05 - 07. јун

ПОКЛОЊЕЊЕ СВЕТИЊАМА ГРЧКЕ
11 - 18. јун

МАНАСТИРИ БУГАРСКЕ
Путевима Светог Саве
27. јун - 03. јул

СВЕТИЊЕ МОСКВЕ
25. август - 02. септембар

ОСТРОГ
сваког викенда

Ђурђевдан Св. Литургију у Цркви Св. великомученика Георгија у Ераковићима на Његушима, поводом крсне славе светородне лозе Петровића. Након Литургије у родној кући Петра Петровића Његоша благосиљан је славски колач светородне лозе Петровића који је Митрополит преломио са домаћин-ом славе Ђорђијем Петровићем.

Затим је одржана књижевна манифестација „Његошевско-ђурђевдански пјеснички сусрети“, на којој су своје стихове казивали пјесници чланови Удружења књижевника Црне Горе.

Извор: Митрополија црнојорско-јриморска

У МИНХЕНУ

Места сећања на терор

Осмог маја 1945. окончан је Други светски рат у Европи. То је означило почетак суочавања са злочинима нацистичке диктатуре. Широм Немачке постоје споменици и меморијални комплекси као места сећања на милионе убијених. Један од првих нацистичких логора настао

је у месту Дахау поред Минхена. Већ неколико недеља након Хитлеровог доласка на власт у логору су заточени пре свега политички противници, а убрзо потом и мушкарци, жене, деца, припадници других националности који су се нашли на путу монструозној машинерији Трећег рајха. Припадници СС-а су их на најстрашније начине злостављали и убијали. Дахау је био модел по којем су касније направљени сви концентрациони логори на подручју под нацистичком влашћу.

ВЈЕЧНАЈА ПАМЈАТ
Прота Животије Милојевић

У уторак, 28. априла око 15 часова престало је да куца срце нашег драгог брата, пријатеља, духовника протојереја Животија Милојевића из Параћина. Прота се мучио са тешком болешћу карцинома желуца која га је телесно савладала.

Иза себе је оставио супругу Слађану и три сина: Милоша, Марка и Милана.

Опело и сахрана покојног прота Животија су обављени у суботу, 2. маја, 2015. у Цркви Св. Тројице у Параћину, и на Градском гробљу у Параћину. У блаженом уснућу и вечан покој подај, Господе, уснулом служитељу Твоме протојереју Животију и учини њему вечан спомен!

Бог да му душу прости!

ВЈЕЧНАЈА ПАМЈАТ
Протојереј-ставрофор Миљко Старчевић

Прота Миљко Старчевић из Ужица преселио се у рајска насеља у среду, 15. априла 2015. године. Живот прота Миљка упалио се у дому његових родитеља Тодора и Милојке Старчевић у Равнима, пре 68 година. После осмогодишње школе у Равнима, у Ужицу је завршио и средњу и једно време радио у „Првом партизану“. Али Бог је хтео другачије. Ново школовање и нови живот почео је у манастиру Крка у Далмацији. Бог му је подарио доброг и верног сапутника, његову Цанку која га је у свему следила и подржавала и све што је живот доносио, заједно су подносили.

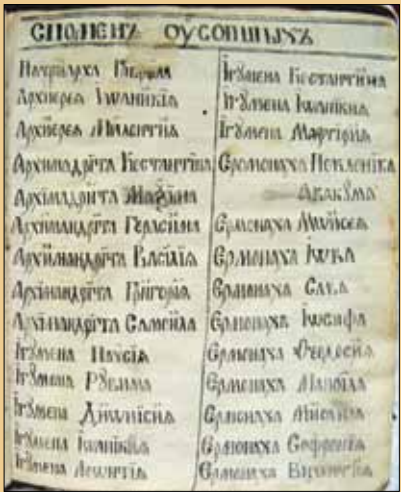
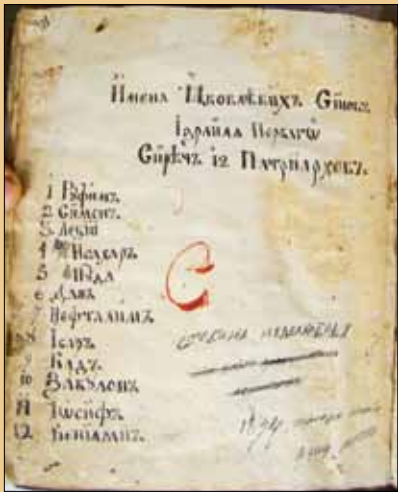
Прве године свештеничке службе провео је у Карану где је оставио део себе радећи на рестаурацији Беле цркве каранске. Његових 36 година проведених на парохији у Ужицу оставили су велики траг у животу Цркве у овом граду где је у два наврата, као старешина, био први међу нама. Отац Миљко је, пре свега, благовестио је Царство небеско. Био је врло ревностан, предан свом позиву и одан својој Цркви. Краси-ло га је велико стрпљење. Имао је времена и разумевања за родитеље, укућане, колеге, парохијане... И после одласка у мировину помагао је својој Цркви као болнички свештеник до последњег дана живота. Ми смо га волели и поштовали.

Био је човек који је волео књигу, волео је да се усавршава, да напредује у знању. Са парохије је завршио Богословски институт.

Опело је извршено у Храму Св. великомученика Георгија у Ужицу, 18. априла, а сахрањен је на породичном гробљу у Равнима.

Протојереј-ставрофор Милош Босић ■■

Дигитализација библиотеке манастира Студеница

Детаљи Молитвослова са помеником који је студенички јеромонах Софроније писао у Испосници Св. Саве јула 1826. године

Манастир Студеница је не само културно и духовно благо Србије него је 1986. УНЕСКО уврстио Студеницу у Листу светске културне баштине. Наша брига о њему подразумева и бригу о књижном фонду, чији саставни део чини око 500 старих и ретких књига и 6500 публикација новијег датума. Како би се библиотека уредила према библиотечко-информационим стандардима, од фебруара 2015. покренут је пројекат – Ревизија, стручна обрада и дигитализација библиотеке манастира Студеница. Заштита и очување културног наслеђа представља нужност у потврђивању идентитета појединца, народа и државе. Истовремено, то је и специфичан вид културе сећања, када поштујемо оно што су створиле претходне генерације, непрестано се трудећи да и у садашњем тренутку стварамо дела која ће баштинити они који дођу после нас.

Носилац пројекта дигитализације ове вредне библиотеке је манастир Студеница, чији је заступник Архимандрит Тихон (Ракићевић). Руководилац по-

менутог пројекта је доц. др Маја Анђелковић. У реализацији пројекта учествује шест библиотека: Библиотека Српске Патријаршије, Библиотека САНУ, Библиотека Матице српске, Универзитетска библиотека у Крагујевцу, Народна библиотека „Вук Караџић“ у Крагујевцу и Народна библиотека „Стефан Првовенчани“ у Краљеву. Пројекат ће бити реализован у више фаза: ревизија постојећег фонда, прикључивање на COBISS (уз набавку неопходне опреме), каталогизација монографских и серијских публикација, каталогизација и дигитализација старе и ретке књиге, адаптација просторија намењених смештању фонда. С обзиром на чињеницу да пројекат захтева и улагање значајних материјалних средстава, исти је могуће помоћи.

За донације у динарима:
Манастир Студеница
36343 Студеница
Тел/факс: 036/5436-050; е-пошта: studenica@ptt.rs
жиро рачун:190-9020-87; ПИБ:102803435;
Мат. бр: 17530437

За донације у еврима:
Please pay under following instructions:
EUR
BENEFICIARY: /RS35190007080000006617
SRPSKI PRAVOSLAVNI MANASTIR STUDENICA
Studenica bb, 36000 Adrani
REPUBLIC OF SERBIA
BENEF. BANK: SWIFT(BIC CODE): JMBNRSBG
JUBMES BANKA AD BEOGRAD
Bulevar Zorana Djindjica 121, 11070 Beograd,
SERBIA
CORRESP. BANK: SWIFT: COBADEFF
COMMERZBANK AG
DE-FRANKFURT AM MAIN

За донације у долариима (USA)
Please pay under following instructions:
AMOUNT: USD
BANK: SWIFT: BKTRUS33
DEUTSCHE BANK TRUST COMPANY
NEW YORK
A/C WITH INSTITUTION: /04-419-255
SWIFT: JMBNRSBG
JUBMES BANKA AD BEOGRAD
BENEFICIARY: /RS35190007080000006617
SRPSKI PRAVOSLAVNI MANASTIR STUDENICA
Studenica bb, 36000 Kraljevo

Приредила: О. С.

Извор: Епархија жичка